

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

FÄRRE OCH ENKLARE FISKEBESTÄMMELSER

FISKERISTYRELSEN

Rapport 1988

FISKERISTYRELSEN

Administrativa enheten
MS/USJ

Datum

1988-06-10

Beteckning

Dnr 169-900-87

Regeringen
Jordbruksdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Regelförenkling

Fiskeristyrelsen överlämnar rapporten Färre och enklare fiskebestämmelser. Den har utarbetats av en arbetsgrupp inom fiskeriverket. Arbetsgruppen har till sitt stöd haft en referensgrupp med företrädare för fiskets organisationer, kustbevakningen, åklagarväsendet och länsstyrelsernas organisationsnämnd.

I rapporten har det delvis komplicerade sambandet mellan de olika författningar som tillsammans utgör fiskerilagstiftningen klargjorts. Ansvarsfördelningen för beslut om fiskebestämmelser mellan det allmänna och de enskilda fiskerättsägarna belyses. Myndighetsföreskrifter om fiske bör bara övervägas i de fall bestämmelserna är fiskeribiologiskt motiverade.

Behovet av en helhetssyn på frågekomplexet understryks. Fiskebestämmelserna syftar till att åstadkomma en god fiskevård som i sin tur leder till ett uthålligt fiske för alla utövare. Reglerna måste vara enkla och tydliga samt lätta att övervaka. De måste dessutom ofta kompletteras med information om sitt innehåll och - kanske ändå viktigare - sina kort- och långsiktiga mål. Många gånger behöver de också utmärkas i naturen. Dessutom krävs en fungerande fisketillsyn.

Fisket i främst vissa kustvatten är ohållbart hårt. Begränsningar i användningen av redskap kan därför bli nödvändiga. Det är svårt att undvika att sådana begränsningar blir fångstfördelande. Möjligheterna att meddela sådana föreskrifter bör ökas.

Rapporten innehåller ett principförslag, som kan genomföras i två steg. Det första steget - att utfärda en delvis ny fiskeförordning och en kräftfiskeförordning - kräver beslut av regeringen. Fiskeristyrelsen föreslås få rätt att utfärda alla föreskrifter för fisket i havet och i Väneren, Vättern, Mälaren Hjälmaren samt i de vattendrag som mynnar ut i havet och i dessa sjöar upp till första definitiva vandringshinder för lax och öring. För fisket uppströms dessa vandringshinder skall i första hand fiskerättsägarna själva meddela de beslut som behövs. Om ägarna inte kan enas eller om ett myndighetsbeslut behövs av fiskevårdsskäl bör länsstyrelserna meddela erford-

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telex	Postgiro
Box 2565 403 17 GÖTEBORG	Otterhällegatan 12	031-63 03 00	27108 NATFISH S	1 56 92 -7

erliga föreskrifter.

Det egentliga genomförandet ankommer som ett nästa steg i första hand på fiskeristyrelsen och i viss mån på länsstyrelserna. Rapporten ger förslag på hur man i det andra steget ska kunna minska detaljeringsgraden, få en klarare systematik mellan föreskrifter för olika geografiska områden och få enhetligare och mer lättförståeliga regler.

Fiskeristyrelsen hemställer om erforderliga ändringar i fiskeriförordningen (1982:126) och i övriga berörda författningar.

Beslut i detta ärende har fattats av fiskeristyrelsens styrelse. I beslutet deltog generaldirektör Kjell A Mattsson samt styrelseledamöterna Esbjörn Johansson, Carl G Nilsson, Hans Runnström, Sven Öhlin samt personalföreträdarna Adam Gönczi och Sven-Ola Öhlund.

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit styrelsesuppleanten Bertil Johansson, byråcheferna Åke Petersson och Staffan Schyberg, avdelningsdirektörerna Bo Bengtsson och Ingemar Olsson samt byrådirektören Lars Ask. Föredragande har varit byrådirektör Magnus Sandström.

Kjell A Mattsson
generaldirektör

Magnus Sandström
byrådirektör

Kopia: medlemmarna i arbetsgruppen
medlemmarna i referensgruppen
samtliga ledamöter och ersättare i styrelsen
samtliga fiskenämnder
samtliga utredningskontor
samtliga huvudenheter

Fiskeristyrelsen

Färre och enklare fiskebestämmelser.

Fiskeristyrelsen beslutade den 27 mars 1987 att inrätta en arbetsgrupp och en referensgrupp för översyn av fiskebestämmelserna.

Arbetsgruppen skall enligt sina direktiv till en början kartlägga nuvarande regler i syfte att klargöra dels sambandet mellan lagen (1950:596) om rätt till fiske, lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde, fiskeriförordningen (1982:126), fiskeristyrelsens kungörelser med vissa föreskrifter om fisket i Östersjön resp. Kattegatt och Skagerrak, fiskeristyrelsens vandringsfiskkungörelser och länsstyrelsens länsfiskestadgar och dels skillnaderna mellan de olika länsfiskestadgorna och vandringsfiskkungörelserna.

Efter denna kartläggning skall arbetsgruppen inrikta sig på en rensning i regelplanen och en starkt minskad detaljeringsgrad i bestämmelserna. Därvid bör beaktas att huvudansvaret för fiskevården i enskilt vatten åvilar fiskerättsägarna. Föreskrifter av myndighet skulle bara övervägas i de fall bestämmelserna är biologiskt nödvändiga. Arbetsgruppen bör vidare överväga föreskrifternas inriktning mot olika kategorier fiskande.

Arbetsgruppen har haft följande sammansättning: Ordförande byråchefen Staffan Schyberg, fiskeristyrelsen, övriga ledamöter fiskeriintendenten Gunnar Sellerberg vid fiskeristyrelsens utredningskontor i Kalmar, länsfiskekonsulenten Sören Johansson vid fiskenämnden i Västerbottens län, länsfiskekonsulenten Torgny Larsson vid fiskenämnden i Östergötlands län, biträdande sekreterare byrådirektören Lars Ask och sekreterare byrådirektören Magnus Sandström, båda från fiskeristyrelsen.

I referensgruppen har ingått följande av respektive organisation anmälda personer nämligen Björn Beckman för Sveriges Fiskares Riksförbund, Hans Runnström för Sveriges Sportfiske och Fiskevårdsförbund, Christer Carlsson för Sveriges Fiskevattenägareförbund, Per Nützman som efterträddes av Sven Hallberg för Generaltullstyrelsen, Stellan Svedström som efterträddes av Nils Strehlenert för länsstyrelsens organisationsnämnd och chefsåklagare Lars-Gunnar Friberg, Kungälvskåklagar-distrikt för åklagarväsendet. Referensgruppen delar arbetsgruppens förslag och bedömningar.

Arbetsgruppen överlämnar rapporten "Färre och enklare fiskebestämmelser" till fiskeristyrelsen.

Rapporten är att se som ett principförslag som bör underställas regeringens prövning. Uppdraget är därmed slutfört.

Staffan Schyberg

Lars Ask

Magnus Sandström

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G

<u>Sektion</u>	<u>Sida</u>
1. BAKGRUND TILL ARBETET MED ÖVERSYN AV FISKEBESTÄMMELSERNA	3
2. GRUNDDRAGEN I GÄLLANDE FISKERILAGSTIFTNING	5
3. OLIKA MÖJLIGHETER ATT REGLERA FISKET PÅ ENSKILT - ALLMÄNT VATTEN.	8
4. PROBLEM OCH OLÄGENHETER MED NUVARANDE FISKERILAGSTIFTNING.	10
4.1 ALLMÄNT	10
4.2 LAGSTIFTNINGSNIVÅERNA	11
4.2.1 Problem vid tillämpning av kompetensreglerna i 5-6 §§ FF	11
4.2.2 Ny kompetensfördelning vid införandet av fiskeriförordninge	13
4.2.3 Uttalande från riksdagens ombudsmän	14
4.3 DETALJRIKEDOMEN	14
4.3.1 Inledning	15
4.3.2 Föreskrifter utfärdade av fiskeristyrelsen	15
4.3.3 Föreskrifter utfärdade av länsstyrelserna	16
4.3.4 Något om orsakerna till detaljrikiedom	16
4.3.5 Konsekvenser av detaljrikiedom	17
4.4 SPRÅKET	18
4.5 FÖRDELNING AV FISKET MELLAN OLIKA KATEGORIER FISKANDE	18
4.5.1 Definitioner	18
4.5.2 Inledning	19
4.5.3 Trålfiske	19
4.5.4 Utsättning av fast redskap i enskilt och allmänt vatten	20
4.5.5 Fiske med nät mm utanför enskilt vatten i de stora sjöarna	21
4.5.6 Ytterligare om fördelning av fiskresursen	23
5. ARBETSGRUPPENS ÖVERVÄGANDEN OCH FÖRSLAG	24
5.1 INLEDNING	24
5.2 EN HELHETSSYN BEHÖVS	24
5.3 ALTERNATIV FÖR BEHÖRIGHET ATT MEDDELA FISKEFÖRESKRIFTER	26
5.4 FÖRSLAG TILL NY FISKEFÖRORDNING	28
5.5 FISKERISTYRELSENS REGIONALA FISKEFÖRFATTNINGAR	29
5.5.1 Allmänt om tillämpningsområdet	29
5.5.2 Uppdelning av föreskrifter för fritidsfiske och yrkesfiske	29
5.5.3 Kungörelsernas geografiska tillämpningsområde	30
5.5.4 Något om disp.och typer av regler i de regionala kungörelse	31
5.6 FÖRSLAG TILL NY KRÄFTFISKEFÖRORDNING	32
5.7 FISKENÄMNDEN OCH LÄNSSTYRELSEN	32

Sektion

Sida

5.8 KONSEKVENsutredning

33

SAMMANFATTNING

1) För att åstadkomma en god fiskevård och ett uthålligt fiske är det viktigt att ha en helhetssyn på fiskerilagstiftningen. Bestämmelserna måste ofta kompletteras med information såväl om reglernas innehåll och - kanske ändå viktigare kortsiktiga respektive långsiktiga mål. Många gånger behöver de också utmärkas i naturen. Dessutom krävs för att bestämmelserna ska ge avsedd verkan att det finns en fungerande fisketillsyn.

2) Rapporten innehåller ett principförslag, som kan genomföras i två steg. Det första steget - att utfärda en delvis ny fiskeförordning - kräver beslut av regeringen. Det egentliga genomförandet av principförslaget ankommer därefter i första hand på fiskeristyrelsen och i viss mån på länsstyrelserna.

3) Arbetsgruppen har strävat efter att finna den lämpligaste ansvarsfördelningen för beslut om fiskebestämmelser mellan det allmänna och den enskilde fiskerättsägaren. Vidare har gruppen prövat vilken myndighet som skall utfärda nödvändiga bestämmelser så att åtminstone en av de nuvarande beslutsnivåerna kan tas bort.

4) Fiskeriförordningen föreslås ersatt med en ny fiskeförordning som med något undantag inte skall innehålla några detaljbestämmelser om fredningstider, fiskemetoder och minimimått. Den nya förordningen bör innehålla ett bemyndigande för myndigheterna under regeringen att utfärda alla sådana föreskrifter. Förordningen skall alltså främst rikta sig till myndigheterna.

5) Alla bestämmelser om kräftfiske m m som för närvarande finns i fiskeriförordningen, i länsstyrelsernas kungörelser och i kräftpestförordningen bör samlas i en av regeringen utfärdad förordning om kräftfiske. Det föreslagna minimimåttet för kräfta skall få skärpas endast av fiskerättsägarna.

6) Fiskevårdande myndigheter och olika organisationer av fiskare bedömer att det nuvarande fisket i främst kustvattnet är ohållbart hårt. Begränsningar i användningen av redskap kan därför bli nödvändig. Det är svårt att undvika att sådana begränsningar blir fångstfördelande. Arbetsgruppen anser att fiskeristyrelsen bör ges möjlighet att meddela sådana föreskrifter.

7) Fiskeristyrelsen ges rätt att utfärda alla föreskrifter för fiske efter alla fiskarter i havet och i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaran samt i vattendrag som mynnar ut i havet och i dessa sjöar upp till första definitiva vandringshindret för lax och öring i vattendraget.

8) I enskilt vatten uppströms första definitiva vandringshindret för lax och öring i vattendrag som utmynnar på kusten eller i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaran skall i första hand fiskerättsägarna själva meddela de föreskrifter som behövs för fiskets vård och bedrivande. Om fiskevattenägarna inte kan enas eller om myndighetsingripande är nödvändigt av fiskevårdsskäl bör länsstyrelsen meddela erforderliga föreskrifter.

9) Fiskeristyrelsen föreslår utfärda fyra kungörelser för kustområdet (norra ostkusten, södra ostkusten, sydkusten och västkusten), en kungörelse för fisket i Vänern, Vättern och Mälaren och Hjälmaran, en kungörelse för Östersjön och en för Kattegatt och Skagerrak. Detta innebär en minskning från nuvarande 19 kungörelser till 7.

10) Kungörelserna för kustområdet skall gälla ut till fyra nautiska mil från baslinjen och också omfatta alla bestämmelser för fisket från det första definitiva vandringshindret för lax och öring i vattendragen. Dessa kungörelser kommer främst att innehålla bestämmelser av betydelse för fritidsfisket.

11) De föreskrifter som finns i fiskeristyrelsens Östersjökungörelse och kungörelse om Kattegatt och Skagerrak kommer i huvudsak att finnas kvar oförändrade. Till stor del är dessa kungörelser grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer. I den mån yrkesfiskare i någon omfattning kan beröras av sådana bestämmelser om vandringsfisk som finns i nuvarande vandringsfiskkungörelser bör dessa bestämmelser införas även i kungörelserna för havsområdena. I dessa bör, liksom för närvarande, finnas alla föreskrifter för det yrkesfiske som bedrivs från land och ut till fyra nautiska mil från baslinjen.

12) De framtida fiskekungörelserna bör bli disponerade med i stort sett samma kapitel- och rubrikindelning som nu gällande vandringsfiskkungörelser. Särskilda rubriker bör finnas för fredningstider, fredningsområden, fiskemetoder och minimimått. Arbetsgruppen anser att fiskenämnden skall ha en förteckning som anger platsen för första definitiva vandringshinder i varje lax- eller öringförande vattendrag. Många olika typer av föreskrifter om fiskemetoder användes i nuvarande författningar. Arbetsgruppen föreslår att förbjudna fiskemetoder bör anges på ett mer enhetligt sätt.

13) Arbetsgruppens förslag utgår från den organisationsstruktur i fråga om länsstyrelserna och fiskenämnderna som för närvarande råder i samtliga län utom Norrbottens län.

14) Förslaget i rapporten, som utgör ett första led i regelförenklingsarbetet, beräknas inte medföra några ekonomiska konsekvenser för myndigheter eller enskilda. Om förslaget godtas kommer genomförandet av regelförenklingen att medföra att fiskeristyrelsen behöver vissa personella förstärkningar. När förslaget har genomförts kommer länsstyrelsernas arbete med fiskerilagstiftningen att kraftigt minska. Den sammanlagda besparingen hos länsstyrelserna bedöms bli större än kostnadsökningen hos fiskeristyrelsen. Det är tveksamt om förslaget kommer att leda till direkta inbesparingar för de organisationer och enskilda som påverkas av lagstiftningen. Eftersom fiskereglerna kommer att förenklas kommer även tillämpningen av reglerna att underlättas för alla berörda. Dessa fördelar kan dock inte på ett tillförlitligt sätt värderas i rent ekonomiska termer.

FÄRRE OCH ENKLARE FISKEBESTÄMMLER

1. BAKGRUND TILL ARBETET MED ÖVERSYN AV FISKEBESTÄMMLERNA

Det har under senare år förts en livlig debatt kring den offentliga sektorns olika regelsystem. Från skilda håll har det framhållits att regelsystemet blivit så omfattande att det är svårt för både den enskilde och företrädare för organisationer och myndigheter att hålla reda på de föreskrifter som gäller på ett visst område.

Såvitt gäller fiskerilagstiftningen har enskilda fiskare, organisationer för yrkesfiskare, sportfiskare och fiskevattenägare samt tillsynsmyndigheterna framfört att denna lagstiftning har blivit allt svårare att överblicka. De främsta orsakerna till dessa svårigheter är att bestämmelser av direkt betydelse för både yrkes- och fritidsfiskare finns i ett flertal skilda författningar och att olika myndigheter kan meddela föreskrifter som delvis täcker varandra. Fiskeristyrelsen och länsstyrelserna kan även besluta om bestämmelser som är strängare från fiskevårdssynpunkt än regeringens föreskrifter. Vidare kan fiskerättsägarna själva införa regler som begränsar möjligheterna att fiska mer än vad som framgår av myndigheternas föreskrifter.

Omfattningen av de föreskrifter som gäller för fiskets vård och bedrivande har blivit så stor att föreskrifterna börjar motverka sitt syfte, nämligen en god fiskevård och ett uthålligt fiske.

Hos riksdag, regering och myndigheterna under regeringen pågår ett arbete med att minska och förenkla regelgivningen. Regeringen har vid ett flertal tillfällen, senast i budgetpropositionen 1988 (prop. 1987/88:100 Bil 2) anfört att syftet med förenklingsarbetet är att regelsystemet skall bli så ändamålsenligt och smidigt som möjligt. Vidare anförs i propositionen (sid 10-11)

"I regelförenklingen ingår att områdesvis överväga om antalet nivåer i regelgivningen bör minskas eller om regler bör flyttas från en nivå till en annan, t.ex. så att bindande regler ersätts med allmänna råd eller så att en förordning byggs ut med regler som tidigare var myndighetsföreskrifter. Bl.a. därför bör samarbetet mellan departement och myndigheter i regelgivningsfrågor utvecklas.

Det är angeläget att tillämpningen av regler - även nya regler - följs upp och utvärderas. Det ligger i sakens natur att ansvaret för att en reglering fortlöpande anpassas till tidens krav och människors behov i första hand ligger på den som har utfärdat reglerna. Inte desto mindre har man i regeringskansliet många gånger anledning att ta upp frågor om översyner inte bara av lagar och förordningar utan också av myndigheters regler. Omvänt gäller att varje myndighet på sitt område vid behov givetvis bör aktualisera ändringar också i författningar som regeringen har utfärdat".

I verksförordningen (1987:1100), som trädde ikraft den 1 januari 1988, finns ett särskilt avsnitt om myndigheternas regelgivning. Enligt 14 § verksförordningen skall en myndighet innan den beslutar en föreskrift noga överväga om det är den mest ändamålsenliga åtgärden. Av regeringens förordningsmotiv framgår att myndigheten först skall undersöka om den åtgärd som eftersträvas kan uppnås genom allmänna råd, information eller liknande. Endast om myndigheten anser att sådana åtgärder

är otillräckliga skall föreskrifter utfärdas. Av 15 § förordningen framgår att myndigheten fortlöpande skall se över sina föreskrifter och pröva om de behövs och om de är lämpligt utformade.

2. GRUNDDRAGEN I GÄLLANDE FISKERILAGSTIFTNING

Fiskerättslagen

Den grundläggande regleringen av fisket finns i lagen (1950:596) om rätt till fiske, nedan benämnd fiskerättslagen. Lagen innehåller de viktigaste civilrättsliga reglerna för fiske, d.v.s. främst bestämmelser om vem som får fiska i allmänt vatten och i enskilt vatten. I det enskilda vattnet är innehållet i den enskilda fiskerätten väsentligt olika utefter skilda kustområden, i de stora sjöarna Vätern, Vättern, Mälaren, Hjälmaran och Storsjön i Jämtland och i övriga inlandsvatten. 33 f § fiskerättslagen innehåller också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande. Detta bemyndigande är grunden för fiskeriförordningen.

Huvuddragen i fiskerättslagen är provinsiella. Genom partiella reformer, senast i fråga om frisläppande av handredskapsfisket längs vissa kuststräckor och i de stora sjöarna, har lagstiftningen visserligen blivit mer enhetlig. En viss anpassning har alltså skett till de ändrade behoven för allmänhetens fiske. Det finns dock kvar ett stort antal detaljbestämmelser som bara gäller vissa landsändar exempelvis 3 § om fasta redskap, 6 § om inskränkning av laxfiske, 7 § om strömmings- och skarpsillfiske. Någon motsvarighet till en sådan detaljriktedom finns sannolikt inte inom annan jordpolitisk lagstiftning.

Lagen om gräns mot allmänt vattenområde

Parallellt med fiskerättslagen gäller lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. I denna lag anges hur gränsen dras mellan enskilt och allmänt vatten. Lagen har betydelse för tillämpningen av åtskilliga regler i fiskerättslagen, särskilt för fisket med fast redskap. Den har också betydelse för myndigheternas möjlighet att reglera fisket. Dessa möjligheter anses generellt sett större på allmänt vatten, än på enskilt vatten.

Fiskeriförordningen

Fiskeriförordningen (1982:126), förkortad FF, innehåller regler huvudsakligen av beståndsvårdande karaktär. Åtskilliga av dessa är detaljerade, exempelvis om minimimått och fredningstider för vissa arter. Enligt 5 och 6 §§ fiskeriförordningen har fiskeristyrelsen respektive länsstyrelsen rätt att utfärda föreskrifter om fiskets vård och bedrivande. Gränsen för myndigheternas regelgivning har dragits dels geografiskt så att länsstyrelsen kan utfärda regler för sötvattensområdet och i kustområdet ut till i princip fyra nautiska mil från baslinjen. Därutöver ankommer det på fiskeristyrelsen att besluta. Regelgivningen är dessutom delad efter vissa arter så att det ankommer på länsstyrelsen att besluta om annan fisk än lax, öring och ål. Föreskrifter avseende dessa tre arter har förbehållits fiskeristyrelsen inom hela vårt sjöterritorium och i den svenska fiskezonen. Före den 1 juli 1982, då fiskeristadgan (1954:607) fortfarande gällde, beslutade varje länsstyrelse om erforderliga föreskrifter även för dessa s.k. vandringsfiskarter. Av ett förtydligande (1987:66) i 5 § fiskeriförordningen framgår att fiskeristyrelsen även skall meddela föreskrifter rörande andra fiskarter om föreskrifterna behövs till skyddet för lax, öring och ål. Om det finns en internationell överens-

kommelse om fisket efter viss art är det likaså fiskeristyrelsen som beslutar oavsett var fisket ska bedrivas eller vilken art fisket avser.

Systemet med regelgivning om fiskets vård och bedrivande bygger bl.a. på att myndigheterna under regeringen kan skärpa men inte mildra fiskeriförordningens regler. Av 3 § fiskeriförordningen framgår att bestämmelserna i förordningen inte gäller i den mån de strider mot strängare föreskrifter som har meddelats för fiskets vård och bedrivande av fiskeristyrelsen eller länsstyrelsen. Samma typ av regler kan alltså utfärdas på olika nivåer i samhället.

Till detta kommer att det i enskilt vatten är fiskevattenägarna som i grunden har det direkta ansvaret för att fisket vårdas. I proposition (1980/81:153 sid 14) om åtgärder för att främja fritidsfisket m.m. framhåller departementschefen detta förhållande. En konsekvens härav anses vara att det i första hand är fiskerättsinnehavarna som skall besluta om fiskevårdens inriktning och hur fisket skall utövas. För de enskilda fiskevattnen kan en fiskerättsägare besluta om ytterligare detaljregleringar av fisket i skärpande riktning.

Fiskevårdsområden

Rätten att fiska i enskilt vatten ingår som en del av äganderätten till en fastighet. I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och för att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt lagen (1981:533) om fiskevårdsområden det fiske som ingår i fastigheterna sammanföras till ett fiskevårdsområde. Fiskerättsinnehavarna kommer då att bilda en fiskevårdsområdesförening.

Fiskevårdsområden får emellertid inte omfatta fiske som enligt fiskerättslagen får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt. På de vattenområden där den enskilda fiskerätten redan är inskränkt enligt bestämmelserna i fiskerättslagen har allmänheten möjlighet att i viss mån fiska fritt.

I ett fiskevårdsområde kan fiskerättsinnehavarna själva besluta om föreskrifter för fiskets vård och bedrivande som innebär ett mer omfattande skydd för fiskbestånden än vad föreskrifterna i fiskeriförordningen och de administrativa följdförfattningarna ger. Exempel på sådana bestämmelser kan vara att fiske får bedrivas med endast vissa typer av redskap, fredningstider som går utöver de generellt gällande och höjt minimimått såsom att kräftor skall vara 10 cm i stället för 9 cm som anges i fiskeriförordningen.

Fiskevårdsområden är den effektivaste organisationsformen för att samordna fiskets bedrivande och fiskevården. Det under senare år snabbt ökade antalet fiskevårdsområden är därför ett tecken på en positiv utveckling.

Utöver den förvaltningsform som fiskevårdsområden utgör kan fiske som är samfällt för flera fastigheter inom ett skifteslag förvaltas enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, antingen i den enklaste formen som delägarförvaltning eller av en samfällighetsförening. Dessa samverkansformer i fiskefrågor är dock oftast mindre lämplig i den vanliga situationen att flera olika skifteslag ingår i fiskevattnet.

Slutligen kan bestämmelser om upplåtelse och nyttjande av enskilt fiske övergångsvis beslutas av den äldre form av förvaltning som

fiskevårdsföreningar utgör. Dessa föreningar, som inte är juridiska personer och där det inte finns lagliga möjligheter att fatta bindande beslut, kan dock efter utgången av år 1990 inte längre upplåta fiskerätt till allmänheten.

Samernas fiskerätt

De grundläggande bestämmelserna om samernas fiskerätt finns i 25 § rennäringslagen (1971:437). En medlem i en sameby har rätt att fiska på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarken, när renskötsel är tillåten där. En sameby-medlem får även för sitt uppehälle fiska på annan samebys betesområde när han tillfälligt uppehåller sig där i samband med renarnas skötsel.

Den fiskerätt som tillförsäkras samerna i rennäringslagen kan i och för sig inskränkas med stöd av 5 eller 6 §§ fiskeriförordningen om det behövs för fiskets vård och bedrivande. Ansvar för fiskevården i enskilt vatten åvilar som nyss nämnts i första hand fiskerättsägarna.

Samebyn företräder den enskilde i fråga om fiskerätten. Det ankommer på samebyns stämma att ge uttryck för medlemmarnas vilja. Någon påföljd för den som inte följer stämmans beslut finns dock inte i rennäringslagen.

3. OLIKA MÖJLIGHETER ATT REGLERA FISKET PÅ ENSKILT - ALLMÄNT VATTEN.

Fiskeristyrelsen och länsstyrelsen får som nämnts enligt 5 och 6 §§ fiskeriförordningen meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande. Föreskrifterna kan avse fiske på både enskilt och allmänt vatten. De får enligt uttalanden i olika lagförarbeten inte ha till syfte att fördela fisket mellan olika kategorier fiskande. En sammanställning av dessa uttalanden finns i bilaga 1. Vissa typer av regleringar får dock som en oundgänglig bieffekt att yrkes- eller fritidsfiskare gynnas på någon annan grupps bekostnad.

Förutsättningarna för att införa fiskevårdande föreskrifter som begränsar fiskerättsägarnas möjligheter att tillgodogöra sig fisket är i vissa avseenden mer begränsade på enskilt än allmänt vatten. Beslut som medför att fiske under enskild äganderätt helt förbjuds under en längre tid såsom flera år anses sedan länge inte kunna meddelas i administrativ ordning. Om fisket måste tas i anspråk i dess helhet för att tillgodose den allmänna fiskevården eller för vetenskapliga undersökningar och försök i fråga om fiske kan det i stället fr.o.m. den 1 januari 1982 ske genom expropriation (2 kap 7 a § expropriationslagen).

Ersättningsanspråk kan komma att ställas mot staten för fel vid myndighetsutövning, exempelvis med anledning av beslut enligt 5 eller 6 §§ fiskeriförordningen, som inskränker den enskildes rätt till fiske i sådan grad att en ersättningsgill förmögenhetsskada uppkommer. En förutsättning för att det allmänna skall kunna bli skyldig att utge skadestånd är därvid att skadan vållats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning och att man uttömt alla möjligheter att överklaga ett beslut. Kraven kan i så fall, enligt kungörelsen (1972:416) om statsmyndigheternas skadereglering i vissa fall, prövas av justitiekanslern eller den centrala förvaltningsmyndigheten inom vars verksamhetsområde skadan har inträffat.

För möjligheten att av fiskevårdsskäl reglera och inskränka fisket på enskilt vatten är det av central betydelse om den enskilde bedriver ett fiske som endast får utövas med stöd av enskild fiskerätt eller om han fiskar med sådana redskap eller efter de fiskarter som tillkommer envar. Värdet av en fastighet beror bland mycket annat även på omfattningen av den fiskerätt som exklusivt tillhör fastigheten. Det kan i enskilda fall vara oklart hur omfattande inskränkningar som får göras av fiskevårdsskäl i den enskilda fiskerätten. Som en följd härav har det visat sig svårt att införa så långtgående begränsningar i användningen av fasta laxfiskeredskap i älvmyningarna utefter Norrlandskusten som kan vara motiverat från fiskevårdssynpunkt eftersom fisket med sådana redskap i enskilt vatten endast får bedrivas av jordägaren. Inskränkningarna i laxfisket har ansetts mycket viktiga för att bevara laxstammarna och få erforderligt antal avelsfiskar.

I enskilt vatten utefter landets västra kust är fastighetsägarens fiskerätt så uttunnad att det praktiskt taget inte finns kvar någon rätt att fiska som är exklusivt förbehållen jordägaren (13 § fiskerättslagen). Fisket på enskilt vatten tillkommer ändå jordägaren enligt huvudregeln om enskild fiskerätt i 5 § fiskerättslagen även om innehållet i denna rätt kan vara mycket begränsat. Det har därför i ett fall inte ansetts möjligt att reglera fisket på det enskilda vattenområdet på samma sätt som på allmänt vatten, såsom framgår nedan

(avsnitt 4.5.4) under redogörelsen för tillståndsskyldigheten för fasta redskap vid Hallandskusten. Fisket med fasta redskap, t.ex. ål- och laxbottengarn är således på denna kuststräcka "friare" på enskilt vatten än på allmänt. Vid påtagliga fall av konkurrens om fiskeplatser och av fiskevårdsskäl har dock införts krav på tillståndsprovning för fiske med fasta redskap på enskilt vatten

4. PROBLEM OCH OLÄGENHETER MED NUVARANDE FISKERILAGSTIFTNING.

4.1 ALLMÄNT

Det finns flera faktorer som gör det svenska fiskets regelsystem komplicerat.

Fiskerilagstiftningen är uppbyggd så att den bildar en hierarki med fiskerättslagen högst upp, fiskeriförordningen därunder, sedan fiskeristyrelsens kungörelser och länsstyrelsernas länsfiskestadgor och slutligen ytterligare bestämmelser som kan beslutas av fiskerättsägarna exempelvis i ett fiskevårdsområde. Denna pyramidformade uppbyggnad är dock i och för sig inte unik utan förekommer även inom andra samhällsområden. Härtill kommer att fiskerilagstiftningen har en internationell anknytning. Sverige måste i sin interna lagstiftning integrera vissa bi- eller multilateralt träffade avtal.

En annan påtaglig svårighet vid tillämpningen av fiskerilagstiftningen är detaljrikedomen. Författningarna som direkt berör fiskeutövningen innehåller ett stort antal föreskrifter. Dessa anger ofta mycket detaljerat vad som är förbjudet eller undantagsvis vad som är tillåtet.

En ytterligare komplikation ligger i språkbruket som gör reglerna svårtillgängliga.

Möjligheterna att få färre och enklare fiskeregler påverkas även av problematiken rörande fördelningen av fiskeresursen mellan olika kategorier fiskande. De föreskrifter som utfärdas av fiskeristyrelsen och länsstyrelserna med stöd av fiskeriförordningen anses som redan framhållits inte få ha till syfte att fördela fisket mellan olika kategorier fiskande så att en grupp gynnas eller missgynnas.

Under de senaste årtiondena har det emellertid även skett förändringar i fiskeutövandet som påverkat behovet av att kunna utfärda nya eller ändrade fiskeföreskrifter. Fritidsfisket har genomgått en mycket stark utveckling och anses vara den friluftaktivitet som engagerar flest personer. Utvecklingen av nya typer av redskap och båtar har underlättat för de som inte är yrkesfiskare att bedriva fiske på ett sätt som tidigare endast yrkesfiskare kunde göra. Möjligheterna för många att kunna förlägga sin arbetstid så att man får en sammanhängande ledighet utöver helgledigheten har också bidragit till ett fiske som tillsammans med nya båt- och redskapstyper bedrivs på ett yrkesliknande sätt och i konkurrens med det traditionella yrkesfisket. Särskilt de kustnära fiskbestånden har härigenom kommit att utsättas för ett hårdare fisketryck än tidigare.

Enligt arbetsgruppens mening har det blivit alltmer tydligt att det finns ett ökat behov av att även genom administrativa bestämmelser kunna meddela föreskrifter som syftar till en fördelning av den tillgängliga fiskeresursen mellan de olika kategorier av fiskande som numera allmänt förekommer.

I vissa fall, såsom för fiske med fasta redskap och trålfiske, har genom partiella reformer i lagstiftningen (jfr 11 och 13 §§ fiskeriförordningen) uttalats att tillstånd skall lämnas endast till yrkes-

fiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

4.2 LAGSTIFTNINGSNIVÅERNA

4.2.1 Problem vid tillämpning av kompetensreglerna i 5-6 §§ FF

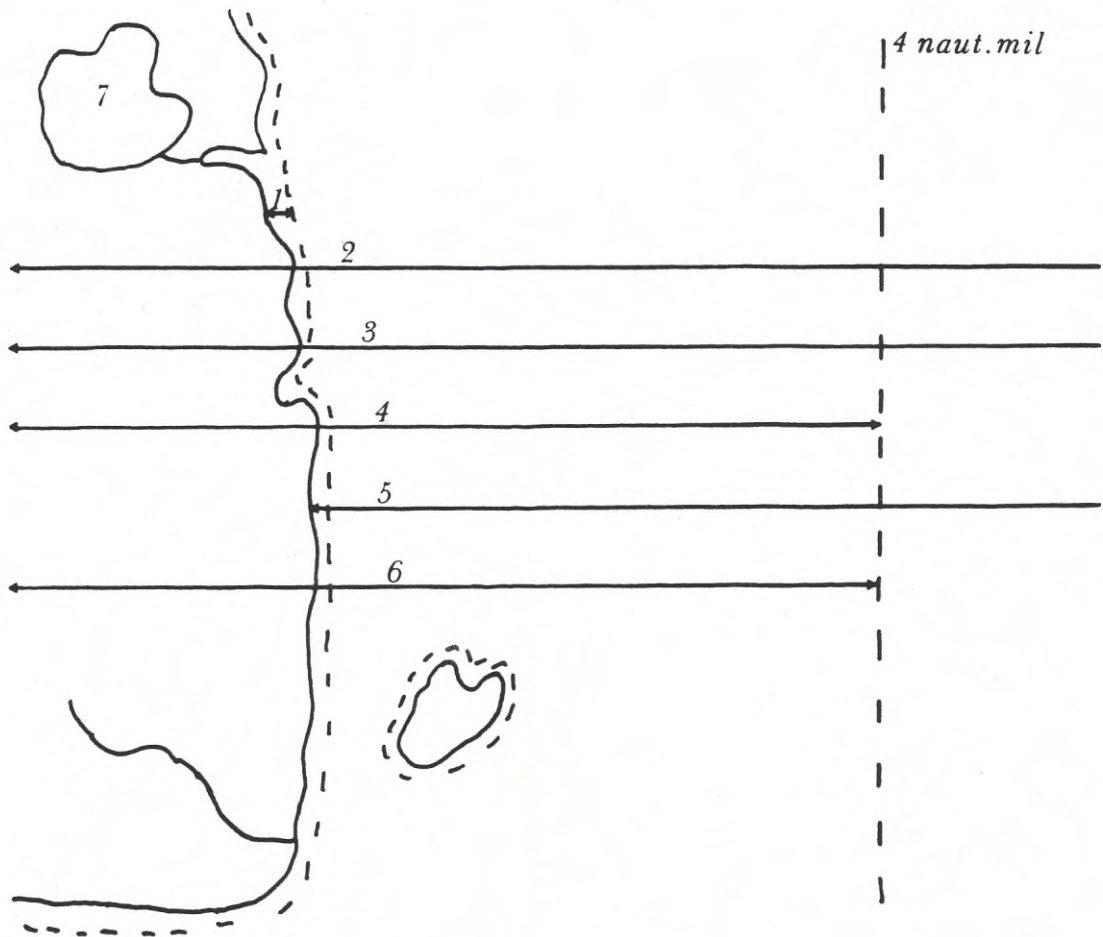
Vattnet utefter kusterna och i Vänern, Vättern, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland är antingen enskilt eller allmänt. Det enskilda vattnet ingår i fastigheterna. Vad som är enskilt vatten anges i lagen om gräns mot allmänt vattenområde. I fiskerättslagen anges vem som får fiska i allmänt och enskilt vatten och i det s.k. enskilda frivattnet i Mälaren och Hjälmaren. Av lagen framgår i viss utsträckning även vilka redskap som envar får använda vid fiske i enskilt vatten. Fiskeriförordningen innehåller föreskrifter om bl.a. fiskets vård och bedrivande samt bestämmelser om rätt för fiskeristyrelsen och länsstyrelsen att meddela ytterligare föreskrifter om fiskets vård och bedrivande.

Ansvarsfördelningen mellan fiskeristyrelsen och länsstyrelserna framgår av 5 och 6 §§ fiskeriförordningen och har beskrivits i avsnitt 2. Fiskeristyrelsen skall meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som behövs till skydd för lax, öring och ål. Dessa tre fiskarter sammanförs ofta under begreppet vandringsfisk. Vidare skall fiskeristyrelsen meddela sådana föreskrifter som dels är grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer, dels behövs för fisket i området mellan fyra nautiska mil utanför baslinjen och yttre delen av Sveriges fiskezon och dels behövs för fisket från svenska fartyg utanför Sveriges fiskezon. Länsstyrelsen skall inom länet meddela de övriga föreskrifter som behövs för fiskets vård och bedrivande. Slutligen kan den enskilda fiskerättsinnehavaren eller en fiskevårdsområdesförening besluta om ytterligare bestämmelser för fiskevården m.m.

Den laglydiga fiskaren måste alltså i princip känna till bestämmelser i

- fiskerättslagen
- lagen om gräns mot allmänt vattenområde
- fiskeriförordningen
- fiskeristyrelsens vandringsfiskkungörelser och östersjö- och Västerhavskungörelser
- länsstyrelsens länsfiskestadga
- fiskevårdsområdets m.fl. regler i förekommande fall.

De regelsystem som den laglydige fiskaren behöver ha kännedom om framgår också av figur 1.

- 1 Lag om gräns mot allmänt vattenområde
- 2 Lag om rätt till fiske
- 3 Fiskeriförordningen
- 4 Fiskeristyrelsens vandringsfiskkungörelser
- 5 Fiskeristyrelsens Östersjö- och Västerhavskungörelser
- 6 Länstyrelsernas länsfiskestadgor
- 7 Fiskevårdsområdets mfl regler

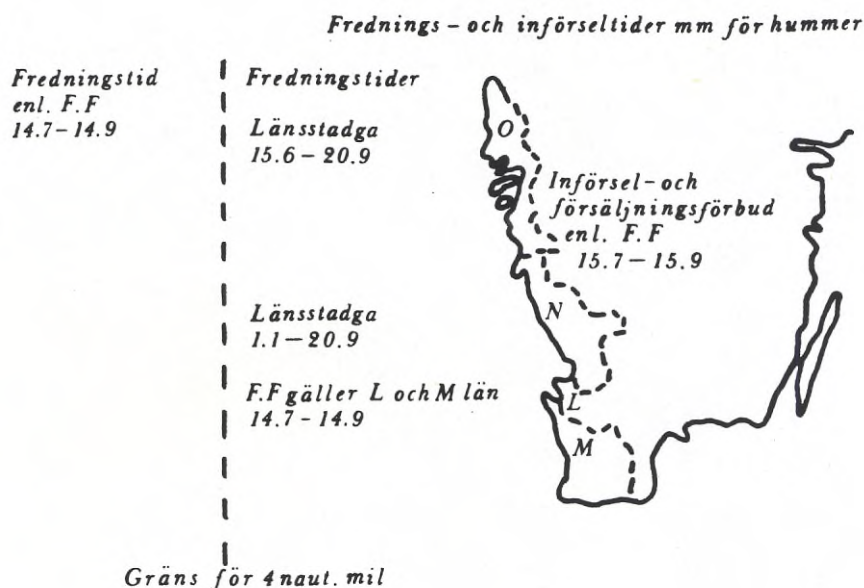
Figur 1

Föreskrifter om fiskets vård och bedrivande finns alltså i fiskeriförordningen och i de föreskrifter som fiskeristyrelsen och länsstyrelserna ger ut. De fiskevårdande rättsreglerna i fiskeriförordningen kan, såsom ovan framhållits, sättas ur spel genom att förvaltningsmyndigheterna meddelar föreskrifter som är strängare än fiskeriförordningens regler. Såväl den enskilde som en företrädare för myndigheterna som söker svar på en fråga om exempelvis fredningstid för en fiskart i ett visst vattendrag är därför ofta tvungen att ta del av aktuella föreskrifterna i tre olika regelsamlingar (fiskeriförordningen samt fiskeristyrelsens och länsstyrelsens författningssamling) innan han vet besked.

En konsekvens av gällande system för utfärdande av normbeslut är således att den som helt följer endast de regler som finns i fiskeriförordningen kan bryta mot skärpande regler som beslutats av fiskeristyrelsen eller en länsstyrelse och därmed göra sig skyldig till olaga fiske (39 § första stycket 2. fiskeriförordningen).

Följande exempel kan nämnas på svårigheterna för den enskilde fiskaren att hålla reda på gällande bestämmelser.

Fiskeriförordningens minimimått för lax (50 centimeter) gäller inte vid fiske i Östersjön och i Öresund, där det av fiskeristyrelsen skärpts till 60 centimeter, beroende på en internationell överenskommelse. Öringens minimimått är enligt fiskeriförordningen 35 centimeter, men inte vid fiske i sötvatten då inget minimimått alls gäller enligt fiskeriförordningen. I fiskeristyrelsens kungörelser finns skärpningar för öring både i saltvattenområdet, exempelvis 50 centimeter längs vissa kuststräckor, och i sötvattensområdet. Hummerns fredningstid regleras i fiskeriförordningen. Hummer förekommer bara längs västkusten men där gäller dock flera olika fredningstider. Skärpningar av fiskeriförordningens föreskrifter har införts för Hallands län och Göteborgs och Bohus län medan Skånes nordvästra kust har fiskeriförordningens grundregler. Dessa grundregler gäller också fiskevattnet i Hallands län och Göteborgs och Bohus län utanför länsstyrelsernas behörighetsområde (4 nautiska mil). För införsel och försäljning av hummer gäller tider som delvis avviker väsentligt från fredningstiderna. Förhållandena framgår av figur 2. Regler som avser havskräfta finns i både fiskeriförordningen och i fiskeristyrelsens kungörelser.

Figur 2

Åtskilliga andra exempel på liknande negativa effekter av att kompetensen att meddela normföreskrifter är delad mellan olika myndigheter skulle kunna lämnas. De ovan anförda torde dock räcka för att belysa de stora svårigheter som den laglydige fiskaren ställs inför när han ska utöva sitt yrke eller sin hobby.

Till fiskeriförordningens grundregler om fredningstid har kopplats bestämmelser om införsel- och försäljningsförbud för hummer, ostron, kräfta och havskräfta (21-24 §§ fiskeriförordningen). Bestämmelserna har motiverats med att de av tillsynsskäl behövs för att skyddet av dessa arter skall bli effektivt. De skärpningar i fråga om fredningstider som införts genom beslut av länsstyrelsen motsvaras emellertid inte av något bemyndigande för länsstyrelsen att också skärpa införsel- och försäljningsförbuden. Att en sådan koppling saknas mellan fredningstider och införsel- respektive försäljningstider försvårar tillsynen av bestämmelserna och därmed även av beståndsvården. Om bestämmelserna för införsel och försäljning skall finnas kvar i fiskeriförordningen måste tiderna för införsel m.m samordnas med fredningstiderna. Det bör dock övervägas om import och försäljningsrestriktionerna fortfarande behövs och om de i så fall skall kvarstå i fiskeriförordningen. Dessa regler är numera främst av betydelse för handeln med fisk och skaldjur. Fiskevården kan tillgodoses genom en effektiv tillämpning och övervakning av bestämmelserna om fredningstider, minimimått och fiskemetoder.

4.2.2 Ny kompetensfördelning vid införandet av fiskeriförordningen

Fiskeristyrelsens och länsstyrelsernas olika ansvarsområden för fiskets vård och bedrivande enligt fiskeriförordningen framgår ovan av redogörelsen under avsnitten 2 och 4.2.1.

Uppdelningen på två myndigheter under regeringen som kan utfärda skärpande bestämmelser om fiskets vård och bedrivande infördes genom ikraftträdandet av fiskeriförordningen den 1 juli 1982. Redan tidigare var det emellertid svårt för allmänheten att hålla reda på reglerna. Fiskeribiologiskt omotiverade skillnader förekom mellan olika län. Vad som var tillåtet i ett län en viss dag kunde samtidigt vara förbjudet på andra sidan länsgränsen. Ofta kunde man inte se de ursprungliga motiven för reglerna. Systemet hade bara successivt byggts på i en i och för sig vällovlig strävan att få fram fiskeribiologiskt sett allt bättre regler. Helheten har då kunnat gå förlorad eftersom regler som av beståndsvårdande skäl tar sikte på en viss art samtidigt kan komma att hindra ett legitimt fiske efter andra arter.

Tudelningen 1982 av regelgivningen mellan fiskeristyrelsen och länsstyrelserna har som en positiv effekt lett till att reglerna för fisket efter vandringsfisk har kunnat bli enhetligare. Vid fiskeristyrelsens utformning av vandringsfiskvårdningarna har fiskeriförordningen fått tjäna som förebild. Fiskeristyrelsen har också uppmanat länsstyrelserna att följa samma mönster vid de konsekvensändringar som gjorts efter den 1 juli 1982 i länsstyrelsernas fiskebestämmelser. En svårighet har dock varit att tidigare gällande regler - trots sina brister - varit starkt inarbetade och många gånger behållits till sin huvudsakliga struktur.

Uppdelningen av ansvaret för fiskets vård och bedrivande mellan två myndigheter har emellertid även fått en effekt som har förstärkt regelsystemets svårtillgänglighet. De fiskande och tillsynsorganen har

fått ännu ett dokument att hålla reda på. Detta problem har man i vissa län sökt minska genom en samtryckning av fiskeristyrelsens och länsstyrelsens författningar. Små foldrar med de viktigaste reglerna har också på en del håll utgivits länsvis. Dessa åtgärder har dock inte kunnat överskylla det grundläggande problemet med uppdelningen.

Skilda tolkningar av 5 och 6 §§ fiskeriförordningen i lydelsen före den 1 april 1987 då 5 § ändrades (1987:66) medförde att några länsstyrelser avsåg sig behöva utfärda likalydande förbudsföreskrifter som fiskeristyrelsen när fiskeristyrelsen införde ett fredningsområde för lax och öring och inom det området införde begränsningar för allt fiske. Länsstyrelserna framhöll att fiske efter exempelvis sik, gädda eller torsk annars skulle kunna bedrivas obehindrat inom fredningsområdet. Efter ändringen av fiskeriförordningen kan fiskeristyrelsen meddela föreskrifter för fiske efter även andra arter än vandringsfisk om föreskrifterna behövs till skydd för vandringsfisken. På motsvarande sätt får en länsstyrelse inom exempelvis ett fredningsområde för hummer anses kunna införa begränsningar för allt fiske, således även för vandringsfisk.

Om särskilda föreskrifter behövs för att skydda ett bestånd av t.ex. sik eller harr skall länsstyrelsen likaså meddela sådana föreskrifter. Sik fiskeregler kan beröra fisket efter exempelvis öring inom samma område. Detta gör alltså fortfarande att ansvarsfördelning mellan myndigheterna kan vara oklar. Genom en författningsändring så att endast endera myndigheten får rätt att meddela samtliga erforderliga föreskrifter om fiskets vård och bedrivande inom samma geografiska område kan denna oklarhet undanröjas.

4.2.3 Uttalande från riksdagens ombudsmän

Riksdagens ombudsmän (JO) har i ett beslut den 21 december 1987 haft anledning att bedöma ett länsstyrelsebeslut om tillståndsplikt enligt 6 § fiskeriförordningen för utsättning av fasta redskap. En länsstyrelse införde med stöd av 6 § fiskeriförordningen och efter samråd med bl.a. fiskeristyrelsen förbud att under tiden 1-31 mars 1986 sätta ut fasta redskap i enskilt vatten längs kusten i länet. JO ansåg att länsstyrelsen saknade behörighet att meddela ifrågavarande temporära förbud. Vidare framhåller JO. "Som framgått kan det inträffade emellertid delvis förklaras av omständigheter utanför länsstyrelsens kontroll, bl.a. författningsregleringens mindre lyckade utformning. Med tillfredsställelse har under utredningen av detta ärende kunnat konstateras att vissa åtgärder redan vidtagits och andra alltjämt pågår i syfte att förenkla och förtydliga bestämmelserna på området. Med dessa uttalanden avslutar jag ärendet".

JO's uttalande hänförde sig bl.a. till ändringen i 5 § fiskeriförordningen den 1 april 1987. Det kvarstående problemet med flera myndigheters beslutskompetens inom samma geografiska område löstes dock inte genom denna författningsändring.

4.3 DETALJRIKEDOMEN

4.3.1 Inledning

Fiskeriförordningen trädde som nämnts i kraft den 1 juli 1982. Närmast dessförinnan gällde fiskeristadgan (1954:607). Med stöd av den hade länsstyrelserna utfärdat fiskestadgor för länet. I kustlänen fanns oftast två stadgor, en för saltsjöfisket och en för fisket i sötvattensområdet. För kustområdena fanns också fiskeristyrelsens kungörelser för Östersjön respektive Västerhavet, vilka var grundade på internationella överenskommelser om fiske. Dessutom fanns vissa regler om minimimått, fredningstider m.m. i fiskeristadgan. Ytterligare ett antal regeringsförfattningar gällde. Redan före den 1 juli 1982 fanns alltså en svåröverskådlig regelmassa med föreskrifter i fiskerättslagen, fiskeristadgan, olika andra regeringsförfattningar, länsstyrelsernas saltsjö- respektive sötvattensstadgor och fiskeristyrelsens samt regeringens internationellt grundade kungörelser.

4.3.2 Föreskrifter utfärdade av fiskeristyrelsen

Efter införandet av fiskeriförordningen har fiskeristyrelsen utfärdat totalt 19 kungörelser om fiske. Av dessa avser 17 st fiske efter lax, öring och ål i sötvattensområdet och i territorialhavet ut till fyra nautiska mil utanför baslinjen. Kungörelserna omfattar i nio fall ett län och i övriga fall två eller flera län. Vidare finns tre särskilda kungörelser för vardera Väneren, Vättern och Mälaren.

Fiskeristyrelsen har också utfärdat en kungörelse med vissa bestämmelser om fisket i Östersjön och en kungörelse med vissa föreskrifter om fisket i Kattegatt och Skagerrak. Dessa två kungörelser omfattar fiske inom Östersjön samt Kattegatt och Skagerrak med undantag för fiske efter lax, öring och ål inom kustområdet ut till fyra nautiska mil från baslinjen. Föreskrifter för vandringsfisk inom detta kustområde finns i stället i fiskeristyrelsens nyssnämnda kungörelser för länets eller länens kustavsnitt.

Fiskeristyrelsens vandringsfiskkungörelser har såsom ovan framhållits i största möjliga utsträckning utformats på ett enhetligt sätt med fiskeriförordningen som förebild. Kungörelserna är oftast uppdelade i fem kapitel. De inleds med en beskrivning av kungörelsens tillämpningsområde vari anges gränserna för sötvatten- och kustområdena och med hänvisningar till andra författningar av betydelse för fiske i området. I de två följande kapitlen finns normalt särskilda bestämmelser för sötvattensområdet och kustområdet. I dessa kapitel finns ofta underrubriker för fredningstider, fredningsområden, fiskemetoder och minimimått. I ett fjärde kapitel finns gemensamma bestämmelser för hela kungörelsen om exempelvis möjligheterna att medge undantag från föreskrifterna, hur mätning av maskstorlek skall ske samt förbud mot införsel och försäljning av otillåtet fångad fisk. I ett avslutande femte kapitel finns ansvarsbestämmelser.

Vandringsfiskkungörelserna varierar i omfattning från ca 15 till ca 50 paragrafer. Kungörelserna för fisket i Östersjön samt Kattegatt och Skagerrak är något omfångsrikare beroende på att de innehåller åtskilliga bestämmelser som grundas på internationella överenskommelser. Ett grovt mått på omfattningen av de kungörelser som fiskeristyrelsen utfärdat avseende vandringsfisk och fisket i havsområdena är att de innehåller sammanlagt ca 630 paragrafer, varav i vandringsfiskkungörelserna cirka 500 och resten i Östersjö- och Västerhavskungörelserna. Av de totalt cirka 630 paragraferna är omkring 155 återkommande Gemensamma bestämmelser och Ansvarsbestämmelser. Antalet materiella

regler beslutade av fiskeristyrelsen, att hålla reda på vid fiske i landets olika delar är alltså i storleksordningen 500 stycken.

Fiskeristyrelsen har sammanfört flera län i några av sina vandringskungörelser, vilket bidragit till att hålla antalet kungörelser nere. Målet att nå enhetliga regler har trots det hittills bara i viss mån kunnat nås.

4.3.3 Föreskrifter utfärdade av länsstyrelserna

Länsstyrelserna skall meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande i de avssenden som faller utanför fiskeristyrelsens kompetensområde. I och med att de föreskrifter som behövs för skyddet av lax, öring och ål skall meddelas av fiskeristyrelsen har behovet för länsstyrelserna av att reglera fisket minskat betydligt. För Gotlands län har länsstyrelsen funnit att det inte längre föreligger något behov av ytterligare regler utöver de som finns i fiskeriförordningen och i fiskeristyrelsens kungörelse. Länsstyrelsen har därför upphävt stadgan för länet. Stadgorna för bl.a. Södermanlands och Älvsborgs län är mycket kortfattade och innehåller vardera endast en bestämmelse med materiellt innehåll. För den del av Vänern som ligger inom Älvsborgs län finns dock ytterligare föreskrifter. I flertalet län har numera införts en stadga som är gemensam för fisket i kustområdet och sötvattensområdet. Dessutom finns särskilda av länsstyrelserna beslutade stadgor för fisket i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren. De län som omfattar dessa sjöar har utfärdat likalydande stadgor för sjöarna.

Vidare har flera län utfärdat särskilda "lokala" stadgor, vid sidan av länsfiskestadgan, för vissa sjöar och vattenområden samt föreskrifter om kräftfiske.

Många länsstyrelser skriver numera sina fiskestadgor efter samma disposition som fiskeriförordningen medan andra länsstyrelser trots fiskeristyrelsens rekommendationer alltjämt disponerar sina stadgor på andra sätt. Länsstadgorna är i allmänhet kortare än fiskeristyrelsens föreskrifter. Sammanlagt innehåller de ca 340 paragrafer. Därvid har emellertid de "lokala" stadgorna eller särskilt utfärdade bestämmelser för kräftfiske i allmänhet inte räknats med.

Den av fiskeristyrelsen och länsstyrelserna utfärdade regelmassan uppgår således till storleksordningen 1 000 paragrafer.

4.3.4 Något om orsakerna till detaljriikedomen

Det finns således ett stort antal och ofta mycket detaljerade bestämmelser om fiskets vård och bedrivande. I flertalet fall har bestämmelserna ursprungligen tillkommit för att det har varit fiskeribiologiskt motiverat, exempelvis för att skydda arter och stammar som är utsatta för ett alltför hårt fisketryck. I många andra fall har föreskrifter införts i syfte att underlätta fiskets bedrivande. Ibland är de främst av ordningskaraktär. För att befrämja möjligheterna att fiska efter en viss fiskart, samtidigt som en annan art som också finns i vattenområdet inte bör beskattas hårdare, har det ansetts nödvändigt att införa undantag och särbestämmelser. I en del fall kunde det ha varit önskvärt från fiskevårdssynpunkt att införa mångåriga totala eller mycket omfattande inskränkningar i fiskeutövandet inom ett litet väl avgränsat område. Eftersom sådana föreskrifter möjligen skulle kunna medföra alltför stort intrång i den enskilda fiskerätten har myndighe-

terna, för att uppnå en erforderligt god fiskevård, i stället ansett det nödvändigt att införa mer komplicerade bestämmelser om fredningstider, fiskemetoder m.m. inom ett större vattenområde.

Reglerna har införts efter samråd med fiskarnas organisationer vilka inte sällan har begärt att myndigheterna skall införa ytterligare föreskrifter.

Arbetsgruppen anser att det är viktigt att framhålla att det är omsorgen om såväl fiskbestånden som om de fiskandes yrkesutövning eller fritidsverksamhet som är starkt bidragande orsaker till att regelmassan blivit så stor och detaljrik. Det finns även i olika vattendrag och utefter skilda kustavsnitt djupt rotade traditioner om hur fisket lämpligen bör bedrivas. Detaljrikiheten medför emellertid också risken att det övergripande syftet med fiskeriförordningen och dess följdförfattningar, en god fiskevård och ett uthålligt bedrivande av fisket, lätt kan gå förlorat.

4.3.5 Konsekvenser av detaljrikiheten

De enskilda fiskereglerna är i en del fall svåra att förstå även för den som är van att läsa föreskrifter. Svårigheterna blir särskilt tydliga om man vill fiska med nät eller handredskap i en del av landet där man inte känner till de lokala förhållandena. Problemen med att finna reglerna och att därefter förstå innebörden av dem kan leda till att den enskilde fiskaren inte bryr sig om bestämmelserna. Man kan förmoda att mängden och detaljrikiheten av regler gör det svårare för den enskilde att förstå och godta reglerna trots att dessa tillkommit för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt utnyttjande av naturresursen fisk.

Färre och enklare regler skulle säkerligen öka allmänhetens förutsättningar att tillgodogöra sig reglerna. Förståelsen för att bestämmelserna behövs kan förväntas öka om de är klara och tydliga. Om fler förstår och accepterar bestämmelserna kan detta även leda till att de efterlevs bättre än vad som nu sker. En regelförenkling kommer också att medföra likformiga bestämmelser över större områden än för närvarande. Fisketillsynen blir enklare att utöva och därmed effektivare.

De olika lagstiftningsnivåerna och det stora antalet detaljbestämmelser får erfarenhetsmässigt också till följd att den som överträder föreskrifterna kan slippa att ställas till ansvar. Det kan, enligt vad arbetsgruppen erfarit, förekomma att en anmälan om en överträdelse av en fiskebestämmelse som för den rättsliga bedömningen kan kräva en samtidig bedömning av gärningen gentemot tre till fyra olika författningar inte leder till någon straffrättslig åtgärd eftersom många andra anmälningar om brott bedöms vara så mycket väsentligare att beivras.

Detta innebär att även i de fall där reglerna på pappret ger en fiskart ett fullgott skydd blir det bakomliggande biologiska syftet med regeln ej den avsedda eftersom överträdelser kan ske jämförelsevis riskfritt.

Detta system är i längden ohållbart. Det får anses ha överlevt sig självt.

4.4 SPRÅKET

I fiskeriförfattningarna används ett språk som är utvecklat efter en viss juridisk teknik. I stora stycken är det skrivet av experter till experter och mindre till yrkesfiskare och en bred allmänhet. Språkbruket anknyter till fiskerättslagen och fiskeriförordningen.

Ett speciellt problem för den som vill ta del av fiskeribestämmelserna är det stora antalet namn på olika fiskeredskap och fiskemetoder som förekommer främst i fiskeristyrelsens och länsstyrelsernas kungörelser. Många av de uttryck som används är svåra att förstå för den som inte är bekant med fisketraditionerna på ett visst vattenområde. Som exempel kan nämnas att uttrycket garn som används på Västkusten och ordet skötar som allmänt förekommer på Ostkusten båda avser den typ av redskap som generellt benämns nät. Uttrycket nät har emellertid även en vidare innebörd än vad som avses med garn och skötar. Vissa typer av redskap används endast inom ett begränsat område men är där välkända. Det är dock svårt att förenkla terminologin i dessa avseenden. De uttryck som används är ofta väl inarbetade i varje landsända och ger där inte upphov till särskilda tolkningsproblem.

Regler som är alltför svåra att förstå och tillämpa leder i längden till dålig respekt och efterlevnad och motverkar därmed sitt egentliga syfte. Fiskerilagstiftningen skall vara ett medel för att nå målet - en god fiskevård och ett uthålligt fiske även efter fiskarter vars fortbestånd är hotat. Det är därför viktigt att författningarna i det fortsatta översynsarbetet får en sådan språklig utformning att de kan förstås av alla och att de om möjligt inte ger upphov till tolknings tvister.

Nya förvaltningslagen ställer otvetydiga krav på myndigheterna att använda ett klart och enkelt språk. Detta i samverkan med regelsystemets sammansatthet utgör ett av skälen till den nu inledda översynen.

4.5 FÖRDELNING AV FISKET MELLAN OLIKA KATEGORIER FISKANDE

4.5.1 Definitioner

I Målplan-87 för fiskeriverket definieras begreppen såsom yrkesfiske och fritidsfiske på följande sätt.

Yrkesfiske - ett fiske som bedrivs på heltid eller som binäring med alla typer av redskap och som utgör en väsentlig del av vederbörandes försörjning.

Fritidsfiske - ett fiske som bedrivs på fritid och i sådan omfattning och på sådant sätt att det enbart tillgodoser det egna behovet och ej för avsalu. Fritidsfiske bedrivs alltså som sport och till husbehov. Med sportfiske menas ett fiske som bedrivs med handredskap som hobby och endast för det egna hushållet. Med husbehovsfiske menas ett fiske som bedrivs med olika redskap för de egna hushållet.

Arbetsgruppen utgår från dessa definitioner i det följande.

4.5.2 Inledning

Olika utredningar har föreslagit författningsändringar som möjliggör att vissa typer av redskap förbehålls yrkesfiskare och andra för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Riksdag och regering har i allmänhet uttalat sig mot en sådan fördelning av fiskeresursen och förespråkat att i den mån begränsningar behöver införas för att skydda ett fiskbestånd bör begränsningarna gälla generellt för alla som bedriver fiske.

Arbetsgruppen har gjort en sammanställning av uttalanden i olika betänkanden och propositioner från 1968 och framåt angående fördelningen av fisket mellan olika kategorier fiskande i den tidigare nämnda bilaga 1.

Lagstiftningen har emellertid i två avseenden gynnat yrkesfiskare och andra för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse såvitt gäller rätten att fiska med vissa typer av redskap. Ingen annan än dessa kategorier fiskare får enligt 11 § fiskeriförordningen fiska med trål eller jämlikt 13 § förordningen sätta ut fasta redskap för fångst av lax, öring eller ål i allmänt vatten.

Även enligt en praxis som utbildats vid tillståndsgivning till visst mer omfattande fiske i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaran och till fiske med fasta redskap på enskilt vatten i vissa kustområden har också yrkesfisket gynnats framför andra fiskeutövare.

4.5.3 Trålfiske

11 § fiskeriförordningen lyder:

"Trålfiske får bedrivas endast av den som är yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse och endast inom de områden på allmänt vatten och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen efter samråd med berörda myndigheter. Om det behövs får fiskeristyrelsen föreskriva att trålfiske inom vissa områden endast får bedrivas efter tillstånd av fiskeristyrelsen."

Fiskeristyrelsen har i kungörelsen (FIFS 1983:8, efter ändring omtryckt 1985:19) med vissa bestämmelser om fisket i Östersjön m.m. och i kungörelsen (1984:19, efter ändring omtryckt 1985:20) med vissa föreskrifter om fisket i Kattegatt och Skagerrak föreskrivit att för trålfiske krävs antingen yrkesfiskelicens eller trålfiskebevis. Sådant bevis kan den få som visar att minst 50 % av inkomsten i hans senast avgivna självdeklaration härrör från fiske.

Även i Vänern får trålfiske bedrivas. Fiskeristyrelsen har i kungörelsen (FIFS 1984:15, ändrad 1987:12) med föreskrifter om fisket efter lax, öring och ål i Vänern föreskrivit att trålfiske får bedrivas inom fyra särskilt angivna trålfiskeområden på allmänt vatten. Trålfisket får bedrivas endast efter tillstånd av fiskeristyrelsen.

4.5.4 Utsättning av fast redskap i enskilt och allmänt vatten

Fast redskap får sättas ut i allmänt vatten endast efter tillstånd av myndighet (2 § fiskerättslagen). Vem som kan få sådant tillstånd framgår av 13 § fiskeriförordningen som lyder:

"Frågor om tillstånd att sätta ut fasta redskap i allmänt vatten prövas av länsstyrelsen. Tillstånd att sätta ut fasta redskap för fångst av lax, öring och ål får endast beviljas fiskare för vilkas försörjning fisket är av väsentlig betydelse, om inte annat följer av 2 § lagen (1950:596) om rätt till fiske eller särskilda skäl föranleder annat. Sådana fiskare skall under samma förutsättningar ges företräde till fiske med fasta redskap efter annan fisk".

För utsträckning av ett fast redskap ut på allmänt vatten gäller delvis andra regler (2 och 3 §§ fiskerättslagen).

I enskilt vatten får fast redskap sättas ut utan särskilt tillstånd från myndighet om inte fiskeristyrelsen eller länsstyrelsen infört tillståndsplikt. Tillstånd att utsätta fasta redskap på enskilt vatten har emellertid i ett visst fall inte ansetts få förbehållas en viss kategori fiskande. I fiskeristyrelsens kungörelse (FIFS 1986:3) om fiske efter lax, öring och ål i del av Hallands län föreskrevs tillståndsplikt för fiske med fasta redskap på enskilt vatten med 13 § fiskeriförordningen som förebild.

Bestämmelsen överklagades. I sitt yttrande över överklagandet framhöll fiskeristyrelsen: "Enligt 13 § lagen (1950:596) om rätt till fiske är fisket fritt i enskilt vatten vid landets västra kust. Detta innebär bl a att något tillstånd av myndighet för att få bedriva fiske med fast redskap således i allmänhet inte erfordras. Man kan därför säga att fiske med fast redskap på enskilt vatten vid kusten är "friare" än motsvarande fiske på allmänt vatten. För att uppnå överensstämmelse med vad som gäller på allmänt vatten enligt 13 § fiskeriförordningen befanns det mest ändamålsenligt att länsstyrelsen blev tillståndsgivande myndighet. Samma kriterier för tillståndsprövningar har uppställts i enskilt vatten som för allmänt vatten."

Regeringen upphävde beslutet med följande motivering:

"Regeringen finner att fiskeristyrelsen haft fog för sitt beslut såvitt avser reglering av fisket efter lax, öring och ål med fasta redskap i enskilt vatten i det aktuella området. Regeringen finner vidare att inte endast fiskare för vilkas försörjning fisket är av väsentlig betydelse skall ha möjlighet att utöva sådant fiske. Givetvis bör länsstyrelsen - när omständigheterna så medger - vid tillståndsgivningen eftersträva att yrkesfiskets berättigade intressen tillgodoses. Tillstånden bör i övrigt kunna förenas med särskilda villkor t.ex. i fråga om typ av redskap."

Regeringen beslutade att föreskriften skall ha följande lydelse:

"Fast redskap, som i någon del har större höjd än 1,5 meter, för fångst av lax, öring och ål i enskilt vatten får sättas ut endast efter tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd får förenas med de villkor som behövs från fiskevårdssynpunkt".

Föreskriften trädde i kraft den 20 juni 1986 (FIFS 1986:8).

Ett förslag om att införa en motsvarande regel om tillståndsplikt för fasta redskap för fångst av lax, öring och ål i enskilt vatten inom Öresund och nordvästra kusten av Kristianstads och Malmöhus län bereds för närvarande inom fiskeristyrelsen. Förslaget har tillkommit främst av beståndsvårdande skäl men också för att få ordning på de delvis mycket konfliktfyllda förhållanden som rått då fiskare försökt att så tidigt som möjligt på året tillgodogöra sig de bästa fiskeplatserna. De fiskevårdande myndigheterna har därför kommit fram till att denna ytterligare reglering av fisket är ofrånkomlig.

4.5.5 Fiske med nät mm utanför enskilt vatten i de stora sjöarna

Enligt de av berörda länsstyrelser utfärdade stadgorna för fiske i Väneren, Vättern, Mälaren och Hjälmaren får den som där fiskar med nät i allmänt vatten (i Mälaren och Hjälmaren även enskilt frivatten) endast använda en viss högsta sammanlagd nätlängd. I Väneren är denna nätlängd bestämd till högst 150 meter, i Vättern högst 180 meter, och i Mälaren och Hjälmaren högst 100 meter. Särskilda restriktioner finns också för fiske med fasta redskap såsom bottengarn och vissa typer av ryssjor samt för fiske inom fredningsområden. För Storsjön i Jämtland finns inga motsvarande bestämmelser. Bestämmelserna om redskapsbegränsningar har införts av fiskevårdsskäl.

För fiske i enskilt vatten finns inte angiven någon högsta tillåtna sammanlagd nätlängd.

Undantag från bestämmelserna kan medges av berörd länsstyrelse när särskilda skäl föreligger. Fiskenämnerna i Värmlands, Jönköpings respektive Västmanlands län som handlägger ärenden om fiske i Väneren, Vättern, Mälaren och Hjälmaren har antagit nedan angivna riktlinjer för undantag från bestämmelserna om högsta tillåtna nätlängd på allmänt vatten och enskilt frivatten samt från vissa andra bestämmelser som finns i länens fiskeförfattningar.

För undantag från bestämmelserna för Väneren om nätfiskebegränsningar, fiske efter gös och fiske med vissa typer av ryssjor har fiskenämden i Värmlands län antagit riktlinjer som innebär i huvudsak följande. Undantag kan medges yrkesfiskare enligt fiskevattenutredningens definition (SOU 1978:75 Fiska på fritid, s 229), dock med tillägg att inkomsten från fisket bör vara av väsentlig betydelse för vederbörandes försörjning. Om en fiskare enligt denna definition pensioneras men vill fortsätta med ett måttligt nätfiske bör det beaktas vid bedömning av hans ansökan. Nätlängden föreslås maximerad till högst 8 500 meter. Dispenserna bör tidsbegränsas till tre år. I riktlinjerna anges även att beståndsvården är helt vägledande för om dispens skall tillstyrkas eller ej.

För Vättern har fiskenämden i Jönköpings län antagit liknande riktlinjer för att tillstyrka dispens från begränsningar av nätlängd och nätdjup samt för fiske inom fredningsområden. Nätlängden är maximerad till 9 000 meter.

Fiskenämden i Västmanlands län har för fisket med fasta redskap och nät i Mälaren och Hjälmaren antagit följande riktlinjer.

Fiske med fasta finmaskiga redskap i Mälaren och Hjälmaren.

Fiskenämnden tillstyrker att personer med licens för yrkesfiske beviljas tillstånd att utsätta fasta fiskeredskap enligt fiskestadgorna för Mälaren och Hjälmaren. Tillstånden bör gälla i högst fem år. Undantag från licensregeln får göras för personer som tidigare innehaft yrkesfiskelicens vilken återkallats av åldersskäl. Tillståndshavaren bör lämna fångstuppgifter efter anmodan från fiskenämnden.

Fiske med nät i Mälaren.

Fiskenämnden tillstyrker att personer som bedriver fiske i förvärvssyfte i den omfattningen att värdet av den totala bruttoinfiskningen uppgår till lägst gränsen för momsregistrering (30 000 kr/år) får tillstånd att fiska med mer än 100 meters sammanlagd nätlängd på det enskilda frivattnet i Mälaren. En övre gräns sätts vid 6 800 meter. Tillstånden bör vara personliga och gälla tillsvidare dock högst under fem år. Vidare bör tillståndshavaren lämna fångststatistik m.m

Fiske med nät i Hjälmaren.

Fiskenämnden tillstyrker att personer som bedriver yrkesmässigt fiske enligt SCB:s definitioner får tillstånd till fiske med mer än 100 meters sammanlagd nätlängd dock med en övre gräns på 4 200 meter. Tillståndet bör gälla i högst fem år och tillståndshavaren bör lämna fångstuppgifter efter anmodan från fiskenämnden.

Vid prövning av ansökningar om undantag från länsfiskestadgornas bestämmelser har fiskenämnderna i sina yttranden i allmänhet avstyrkt bifall om sökanden inte uppfyller kraven i de riktlinjer som nämnden antagit för att tillåta fisket. Länsstyrelserna har i mycket stor utsträckning följt fiskenämndernas yttranden när länsstyrelsen fattat beslut i ärendet. Fiskeristyrelsen har vid överklaganden avslagit flertalet ärenden och har därvid även åberopat fiskeribiologiska argument som skäl för avslagsbesluten. Regeringen har i de ärenden som förts vidare dit avslagit överklagandena.

Föreskrifterna i länsfiskestadgorna och den praxis som utvecklats vid dispensgivningen från stadgornas bestämmelser om nätfiskelängder m m har således medfört att fiske med fler än ett begränsat antal nät och vissa andra dispenser i praktiken kommit att förbehållas en viss kategori fiskande.

Denna praxis står i överenskommelse med uttalanden om hur en nödvändig begränsning bör göras vid fiske med mängdfångande redskap. I prop 1984/85:143 om vissa frågor på fiskets område anför departementschefen (sid 13).

"Om det därutöver med hänsyn till fiskebeståndet skulle vara möjligt att i viss begränsad omfattning bedriva fiske med mängdfångade redskap bör detta fiske om det är fråga om allmänt vatten, få förbehållas yrkesfiskare och andra för vars försörjning fisket har väsentlig betydelse. Med yrkesfiskare avser jag därvid både licensierade yrkesfiskare och andra heltidssysselsatta yrkesfiskare. Till övriga för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse räknar jag sådana i t.ex. kust- och skärgårdsområden boende människor som måste ha fisket som komplement till andra areella näringar för att kunna tjäna sitt uppehälle".

Den grupp av fiskare som gynnats vid dispensprövningen är alltså i stor utsträckning densamma som åsyftas med departementschefens uttalande och som enligt 11 och 13 §§ fiskeriförordningen får bedriva trålfiske eller kan få tillstånd att sätta ut fasta redskap för fiske efter lax, öring och ål i allmänt vatten, d.v.s. yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

4.5.6 Ytterligare om fördelning av fiskresursen

Fisket med nätredskap samt med vissa typer av ryssjor och tinor har i främst kustvattnen ökat betydligt under senare år. Fisket är ofta inriktat på fångst av lax, öring, ål och skaldjur. Mycket talar för att en icke obetydlig del av detta fiske bedrivs av personer som inte är väsentligen beroende av fiske för sin försörjning. I kustområdet där miljöförändringar av många olika slag redan påverkar fiskreproduktionen negativt och stört den ekologiska balansen kan detta speciella fiske lokalt och regionalt medföra allvarliga påfrestningar på fiskbestånden. Det uppkommer därför allt oftare krav på någon form av begränsning av fritidsfiskarnas användning av vissa redskapstyper som alltför effektivt beskattar särskilt värdefulla fiskbestånd. Berörda myndigheter som har att ta ställning till förslag om generella redskapsbegränsningar av olika slag brukar framhålla att sådana begränsningar dels kan stå i strid med den rätt till fiske med olika redskap som allmänheten har enligt fiskerättslagen och dels att föreskrifterna oftast skulle leda till en fördelning av fiskeresurserna mellan olika kategorier fiskande.

Samtidigt har man dock från både de fiskevårdande myndigheterna och från olika organisationer av fiskare bedömt det nuvarande fisketrycket som på längre sikt ohållbart hårt. Någon form av begränsning av den tillåtna redskapsanvändningen bedöms därför komma att bli nödvändig i framtiden. Begränsningarna bör utformas så att det inte längre blir tillåtet att använda fiskeredskap i en omfattning som uppenbart överstiger vad som behövs för ett vanligt husbehovsfiske. Härigenom kan bestämmelserna komma att bli fångstfördelande. En svårighet är därvid att finna en modell som dels inte innebär en stor administrativ apparat och dels även går att övervaka.

Vid en översyn av fiskerilagstiftningen bör det särskilt uppmärksammas att det under vissa förutsättningar ges ytterligare möjlighet att besluta om föreskrifter som är nödvändiga för vården av fiskbestånden och i minsta möjliga utsträckning drabbar yrkesverksamma fiskare.

5. ARBETSGRUPPENS ÖVERVÄGANDEN OCH FÖRSLAG

5.1 INLEDNING

Arbetsgruppen skall enligt sina direktiv bl.a. klargöra sambandet mellan de olika författningar som tillsammans utgör fiskerilagstiftningen. Vidare skall gruppen inrikta sig på en rensning i regelfloran och en starkt minskad detaljeringsgrad i bestämmelserna.

Under utredningsarbetet har det blivit allt tydligare att grundläggande frågor rörande kompetensen att utfärda fiskeföreskrifter måste lösas innan det är meningsfullt att göra en översyn av vilka föreskrifter som skall gälla om fredningstider, fiskemetoder m.m. och hur dessa bestämmelser bättre kan samordnas regionalt.

Rapporten innehåller ett principförslag, som kan genomföras i två steg. Det första steget - att utfärda en delvis ny fiskeförordning - kräver beslut av regeringen. Det egentliga genomförandet av principförslaget ankommer därefter i första hand på fiskeristyrelsen och i viss mån på länsstyrelserna.

Arbetsgruppen har i denna rapport även strävat efter att finna den lämpligaste ansvarsfördelningen för beslut om fiskebestämmelser mellan det allmänna och den enskilde fiskerättsägaren. Vidare har gruppen prövat vilken myndighet som skall utfärda nödvändiga bestämmelser så att åtminstone en av de nuvarande beslutsnivåerna kan tas bort.

Arbetsgruppen föreslår att fiskeristyrelsen ges rätt att utfärda alla föreskrifter för fisket i havet och i Väner, Vättern, Mälaren och Hjälmaran samt i de vattendrag som mynnar ut i havet och dessa sjöar upp till första definitiva vandringshindret för lax och öring. Förslaget utvecklas närmare längre fram.

Dessa administrativa reformer anser arbetsgruppen vara nödvändiga att genomföra om det skall vara möjligt att minska detaljeringsgraden i reglerna, få en klarare systematik mellan föreskrifterna för olika geografiska områden och få enhetligare och mer lättförståliga bestämmelser. Först när regeringen har tagit ställning till detta och övriga förslag rörande ansvarsfördelningen och innehållet i fiskeriförordningen är det meningsfullt att gå vidare till nästa fas i arbetet att få färre och enklare fiskebestämmelser. Då får den myndighet som skall besluta om bestämmelserna utreda vilka fiskeföreskrifter som måste finnas kvar i myndigheternas författningar och hur de i detalj skall förenklas och samordnas bättre än i dag.

5.2 EN HELHETSSYN BEHÖVS

Fiskebestämmelsernas syfte är att åstadkomma en god fiskevård, som i sin tur leder till ett uthålligt fiske. Det är en angelägen uppgift för de fiskevårdande myndigheterna, dvs fiskeristyrelsen och fiskenämderna, att tillsammans med fiskets olika utövare och organisationer åstadkomma goda betingelser för fisket. Nationalekonomiska, företagsekonomiska och sociala skäl talar starkt för detta.

Det är dock viktigt att ha en helhetssyn på frågekomplexet. Bestäm-

melserna måste ofta kompletteras med information såväl om reglernas innehåll och - kanske ändå viktigare - kortsiktiga respektive långsiktiga mål. Många gånger behöver de också utmärkas i naturen. Dessutom krävs för att bestämmelserna ska ge avsedd verkar att det finns en fungerande fisketillsyn.

Informationen bör bli lättare om det finns färre och enklare regler att hålla reda på och sprida kännedom om. För att de ska uppfattas som meningsfulla av de som drabbas av olika inskränkningar i sitt fiske måste de biologiska motiven och de förväntade långsiktiga effekterna ofta förklaras bättre. Också följderna av att inte utfärda regler behöver många gånger anges. I samband med att nya eller ändrade regler införs måste informationsmaterial utarbetas och spridas till de olika målgrupper som berörs av föreskrifterna. Sammanställningar av fiskereglerna för en kommun, för sportfisket i en älv eller för ett annat begränsat område bör upprättas. Fiskets organisationer bör medverka i detta arbete. Informationen bör finnas tillgänglig hos fiskenämnderna, fiskets organisationer och kommunerna.

I arbetet med att utarbeta fiskeföreskrifter måste tid och pengar alltså avsättas för information.

Utmärkning exempelvis av gränserna för fredningsområden kan ofta behövas. Områdena kräver en klar och tydlig utmärkning så att allmänheten lätt kan se var det råder förbud att fiska. Områdena markeras antingen genom utsättning av enslinjer på land eller genom bojar. Den senare metoden är ofta dyrare i längden. En strävan bör vara att skapa fredningsområden som i så stor utsträckning som möjligt ansluter till naturliga gränser såsom uddar, öar och skär och tänkta linjer mellan sådana punkter.

Allmänhetens möjligheter att känna till fredningsområdena liksom övervakningen av bestämmelserna blir sämre om utmärkningen är otydlig. De skydds-föreskrifter som införs av fiskeribiologiska skäl får med en dålig utmärkning sämre effekt än vad som avsetts.

Symboler för olika typer av föreskrifter bör utarbetas. Om möjligt bör information om fredningsområden införas i vart fall på båtsportkorten.

Genomförandet av utmärkningen åvilar länsstyrelsen i respektive län. För verksamheten disponerar fiskeristyrelsen ett mindre anslag, för närvarande högst 250 000 kr om året. Utmärkningen kostar pengar båda i investering och i underhåll. För att inte skydds-föreskrifterna ska bli en felsatsning från samhällets sida bör ytterligare medel tillföras anslaget.

Fisketillsyn är i enskilt vatten primärt en uppgift för fiskerättsinnehavarna. I de fall samhället gått in och reglerat fisket bör dock detta ansvar i stället i första hand åvila samhällsorganen. Till sin natur är fisketillsynen en polisiär uppgift. Ansvariga myndigheter är i första hand polisen och kustbevakningen. Även fiskeristyrelsen har ett instruktionsenligt ansvar, nämligen att verka för en samordning av tillsynen. På länsplanet får motsvarande samordningsansvar anses ligga på fiskesnämnderna.

Föreskrifter om fisketillsynen finns i fiskeriförordningen och fiskeristyrelsens kungörelse (FIFS 1985:3) om fisketillsynsmän. Fiskeristyrelsen har fastställt ett kursprogram för utbildning av tillsynsmän.

Antalet fisketillsynsmän varierar starkt mellan olika län. Totalt uppskattas antalet i dag till cirka 7 500. Utbildningskravet som gällt sedan 1985 har bidragit till högre och jämnare teoretiska kunskaper hos tillsynsmännen, vilket är värdefullt för att tillsynen ska ha hög kvalitet.

För fisketillsynen disponerar fiskeristyrelsen för närvarande 500 000 kr/år. Styrelsen strävar efter att koncentrera medlen på tillsyn särskilt avseende speciellt skyddsvända arter som lax, öring och hummer. Bidrag till fisketillsyn lämnas även av vissa landsting och kommuner.

En höjning av medlen för fisketillsynen bör ske.

5.3 ALTERNATIV FÖR BEHÖRIGHET ATT MEDDELA FISKEFÖRESKRIFTER

Arbetsgruppen har inte ansett det lämpligt att bygga ut fiskeriförordningen med regler som nu är myndighetsföreskrifter.

Följande fyra huvudalternativ har övervägts vad gäller fiskeristyrelsens och länsstyrelsernas behörighet att meddela föreskrifter enligt nuvarande 5 och 6 §§ fiskeriförordningen. Som ett femte alternativ kan en jämkning av alt III och IV tänkas.

I Nuvarande ordning. (fiskeriförordningen 1982:126 efter ändring 1987:66).

Fiskeristyrelsen meddelar föreskrifter som

- a) är grundade på internationella överenskommelser eller rekommendationer,
- b) behövs till skydd för lax, öring eller ål,
- c) behövs för fisket i Sveriges fiskezon och i territorialhavet i området mellan den nuvarande territorialgränsen (12 nautiska mil) och den äldre gränsen för territorialhavet (4 nautiska mil),
- d) behövs för fisket från svenska fartyg utanför Sveriges fiskezon.

Länsstyrelsen meddelar övriga föreskrifter.

II Tidigare ordning (fiskeristadgan 1954:607 med flera fr.o.m. den 1 juli 1982 upphävda författningar)

Fiskeristyrelsen meddelar föreskrifter som är grundade på internationella överenskommelser eller rekommendationer.

Länsstyrelsen meddelar övriga föreskrifter.

III Fiskeristyrelsen meddelar alla föreskrifter som behövs för fisket enligt följande

- a) när sådana föreskrifter är grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer,

b) fiske i Sveriges fiskezon och sjöterritorium, samt fiske i inre vatten längs Sveriges kuster och i sjöarna Väneren, Vättern, Mälaren och Hjälmaren samt upp till det första definitiva vandringshindret för lax och öring i de vattendrag som mynnar på kusterna och i dessa sjöar eller,

c) fiske från svenskt fartyg utanför Sveriges fiskezon.

Länsstyrelsen utfärdar föreskrifter i de fall det behövs i övrigt sötvattensområde.

IV Fiskeristyrelsen meddelar alla föreskrifter som behövs för fisket.

- o - o - o - o

Arbetsgruppen anser följande.

Nackdelarna med alternativ I Nuvarande ordning och alternativ II Tidigare ordning har behandlats tidigare. Arbetsgruppen anser att bristerna i dessa båda alternativ speciellt i fråga om gränsdragningen av kompetensen mellan myndigheterna klart framgår av redogörelsen ovan. De tas därför inte upp till vidare diskussion.

Alternativ IV, som innebär att fiskeristyrelsen skall meddela alla föreskrifter rörande fisket, skulle kunna medföra en mycket stor arbetsbelastning på fiskeristyrelsen. Härtill kommer att de regler som erfordras för fiskevården och fiskets bedrivande på enskilt vatten bör i största utsträckning bör överlätas åt fiskevattenägarna själva.

Inom många samhällsområden sker idag en decentralisering av beslutsfattandet. Tillståndsgivning och tillsyn enligt skilda författningar förs exempelvis från en central beslutsnivå till en regional eller lokal nivå. Dessa förändringar motiveras ofta med att den överordnade myndigheten inte bör arbeta med detaljfrågor utan med övergripande problem och frågeställningar inom myndighetsområdet. Vidare framförs som skäl för decentraliseringen att beslutsnivån förs närmare dem som berörs av besluten och att de som fattar besluten därigenom har bättre kunskap om sakförhållandena som berör beslutet. Även snabbhet i beslutsfattandet brukar anföras för en decentralisering.

Såväl alternativ III som IV kan sägas stå i motsatsförhållande till decentraliseringstanken.

De förändringar som behöver göras avseende fiskerilagstiftningen är dock av sådan natur att skälen för en decentralisering är mindre bärande samtidigt som viktiga dispensfrågor också enligt arbetsgruppens förslag kan läggas på länsnivå.

Fiskeristyrelsen skall idag enligt 5 § fiskeriförordningen meddela bland annat sådana föreskrifter som dels är grundade på internationella överenskommelser eller rekommendationer, dels behövs för fisket i Sveriges fiskezon och i territorialhavet utanför fyra nautiska mil från baslinjen och dels behövs för fisket från svenska fartyg utanför Sveriges fiskezon. De bedömningar som behövs i dessa frågor är inte främst länsangelägenheter utan har vidare effekter än i de skilda länen. Fiskeristyrelsens kungörelser om fisket i Östersjön samt i Kattegatt och Skagerrak grundas till stor del på dessa bemyndiganden.

Arbetsgruppen anser att det är uppenbart att det också i framtiden ska ankomma på fiskeristyrelsen att meddela föreskrifter av dessa slag.

Det största behovet av fiskereglerade föreskrifter utanför yrkesfiskeområdet finns för lax, öring och ål. Eftersom dessa fiskarter vandrar över stora vattenområden och de föreskrifter som meddelas för arterna är fiskeribiologiskt motiverade och medför verkningar långt utanför respektive län finns det ingen anledning att beslutsmyndigheten skall vara bunden av länsgränser. Erfarenheterna från den tid som fiskeristyrelsen kunnat meddela föreskrifter avseende dessa arter får i huvudsak anses goda även om samordningen av föreskrifterna över större kustområden ännu inte nått så långt som det vore önskvärt. Nuvarande ordning bör bibehållas såvitt avser dessa arter.

Det kompetensområde som enligt alternativ III skulle återstå för länsstyrelsen är ganska begränsat. Länsstadgorna samt stadgorna för Väneren, Vättern och Hjälmaren innehåller emellertid ett ganska stort antal föreskrifter. Eftersom fiskeristyrelsen enligt alternativ III skall besluta alla fiskeföreskrifter inom bl.a. saltsjöområdet och de fyra största sjöarna med tillrinnande vattendrag skulle flertalet av de bestämmelser som länsstyrelsen för närvarande utfärdat komma under fiskeristyrelsens kompetensområde. Vad som därefter återstår för länsstyrelserna att besluta om och som inte överläts åt fiskerättsinnehavarna själva är lokala eller regionala ärenden. Enligt arbetsgruppens uppfattning bör fiskevårdande regler för sådana lokala bestånd inte i första instans beslutas av fiskeristyrelsen. Inom Kronobergs, Kopparbergs och Jämtlands län skulle enligt alternativ III samtliga fiskebestämmelser komma att utfärdas av länsstyrelsen för varje län.

Arbetsgruppen föreslår således att fiskeristyrelsen skall meddela de föreskrifter som behövs för fiskets vård och bedrivande avseende flertalet av de arter som idag omfattas av fiskeriförordningen. Det **geografiska kompetensområdet** framgår av alternativ III ovan. I övrigt sötvatten, d.v.s. uppströms första definitiva vandringshindret för lax och öring i de vattendrag som mynnar i saltsjöområdet och i de fyra stora sjöarna, skall primärt fiskevattenägarna besluta om fiskereglerna. Om fiskevattenägarna inte kan enas eller om myndighetsingripande är nödvändigt av fiskevårdsskäl bör länsstyrelsen meddela erforderliga föreskrifter för det vattenområdet.

Arbetsgruppen föreslår således att **alternativ III** läggs till grund för en ändring av behörigheten att utfärda föreskrifterna.

5.4 FÖRSLAG TILL NY FISKEFÖRORDNING

Förslag till ny fiskeförordning med kommentarer,	Bilaga 2.
--	-----------

1982 års fiskeriförordning innehåller liksom 1954 års fiskeristadga bestämmelser som varje fiskare behöver känna till rörande fredningstider, fiskemetoder och minimimått m.m. Dessa bestämmelser kan, såsom framhållits tidigare, bli verkningslösa genom att både fiskeristyrelsen och en länsstyrelse meddelar strängare föreskrifter.

Fiskeriförordningen innehåller vidare mycket detaljerade bestämmelser om införsel och försäljning av fisk. Dessa bestämmelser, som egentligen reglerar handeln med fisk, har tillkommit för att begränsa möjligheterna att kringgå föreskrifterna om fredningstider. Slutligen innehåller fiskeriförordningen även föreskrifter som måste vara

gemensamma för riket såsom föreskrifter om delegering, bestämmelser om tillståndsplikt för utplantering av fisk och anläggande av fiskodling, regler för utlänningars fiskerätt, förfarande vid utfärdande av fiskeföreskrifter, ansvarsbestämmelser m.m.

Arbetsgruppen anser att det är av stor betydelse för förenklingen av fiskebestämmelserna att föreskrifter med ett materiellt innehåll för fiskets vård och bedrivande samlas i så få författningstexter som möjligt. Bestämmelserna om fredningstider, minimimått och fiskemetoder (utom vissa generella förbud såsom mot elfisken m.m. som nu finns i fiskeriförordningen) bör därför upphävas.

Fiskeriförordningen bör ersättas dels av en ny fiskeförordning som i huvudsak bör innehålla bemyndigande för myndigheter under regeringen att utfärda de mer detaljerade regler som även i fortsättningen kan visa sig behövas. Vidare bör vissa speciella kräftfiskeregler samlas i en kräftfiskeförordning. Härigenom skulle systematiken för fiskeregleringen förenklas genom att det blir en beslutsnivå - regeringen - och en författningstext - fiskeriförordningen - mindre som den enskilde fiskaren behöver beakta.

5.5 FISKERISTYRELSENS REGIONALA FISKEFÖRFATTNINGAR

5.5.1 Allmänt om tillämpningsområdet

Uppdelningen mellan fiskeristyrelessens och länsstyrelsernas geografiska kompetensområde har behandlats i avsnitt 5.2.

Arbetsgruppen föreslår att fiskeristyrelessen skall meddela sådana föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som dels är grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer, dels behövs för fiske i Sveriges fiskezon och territorialhav dels behövs för fisket i inre vatten längs Sveriges kuster och i sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren samt upp till det första definitiva vandringshindret för lax och öring i de vattendrag som mynnar på kusterna och i dessa sjöar, och dels behövs för fisket från svenska fiskefartyg utanför Sveriges fiskezon.

5.5.2 Uppdelning av föreskrifter för fritidsfiske och yrkesfiske

Vid ett genomförande av förslaget kan fiskeristyrelessens kommande författningar utformas efter främst tre olika modeller avseende vilka bestämmelser som bör sammanföras i en eller flera kungörelser.

1. Dels en kungörelse med alla bestämmelser för vattendrag från första definitiva vandringshindret för lax och öring och vidare ut i kustområdet till fyra nautiska mil från baslinjen och dels en östersjö- resp Västerhavskungörelse med samtliga bestämmelser för fisket i havsområdet utanför fyramilsgränsen.

Fördelen med detta förslag är att samtliga bestämmelser som gäller för fiske inom ett geografiskt område finns samlade i en författningstext. Vissa nackdelar finns dock med detta förslag. Bestämmelser som enbart gäller för yrkesfiske eller fritidsfiske måste i stor utsträckning stå i båda kungörelserna eftersom fritidsfiske kan förekomma utanför och

visst yrkesfiske innanför fyramilsgränsen. Trålfiskeområden som går innanför denna gräns måste redovisas i båda kungörelserna. De kommer att innehålla ett stort antal och till betydande del likalydande paragrafer.

2. En kungörelse med alla bestämmelser för vattendrag från första definitiva vandringshindret för lax och öring ut till yttre gränsen för nuvarande tillämpningsområde av östersjö- och Västerhavskungörelserna, d.v.s. i princip fiskezonens yttergräns.

Den största fördelen med detta förslag är att en fiskare, fisketillsynspersonal m.fl. får ett dokument som innehåller alla fiskebestämmelser från vandringshindret i vattendragen till fiskezonens bortre gräns i havet. En allvarlig nackdel är att författningen kommer att bli mycket omfattande och innehålla både bestämmelser som riktar sig endast till yrkesfiskare och som uteslutande är av betydelse för fritidsfisket.

3. Dels en kungörelse med tillämpningsområde från första definitiva vandringshinder för lax och öring ut till fyra nautiska mil från baslinjen och dels en kungörelse som innehåller bestämmelser för fisket utanför fyramilsgränsen samt yrkesfiskebestämmelser för område innanför denna gräns.

Den största fördelen med detta förslag är att bestämmelserna för fritidsfiske, som huvudsakligen bedrivs innanför fyramilsgränsen, finns samlade i en kungörelse. Bestämmelserna för allt fiske utanför fyramilsgränsen, oavsett vilken kategori fiskare som bedriver fisket där, samt de bestämmelser som gäller yrkesfiske och som bedrivs innanför denna gräns finns samlade i en annan kungörelse. Förslaget avviker relativt lite från tillämpningsområdena för nuvarande vandringsfiskkungörelser och för de två kungörelserna för havsområdet.

Arbetsgruppen anser att fiskeristyrelsen i framtiden bör införa författningar med tillämpningsområden och sakinnehåll som anges i **modell 3**. Visserligen måste den som fiskar på ett vattenområde i vissa fall känna till bestämmelser som finns i två olika kungörelser. Å andra sidan uppnås med detta förslag en ganska långtgående renodling av bestämmelser för det havsbaserade yrkesfisket och fritidsfisket i skilda författningar. En sådan uppdelning av bestämmelserna har varit ett önskemål från fiskarnas organisationer.

En fullständig separering av samtliga föreskrifter som har att göra med yrkesfiske eller fritidsfiske till skilda författningstexter skulle ha varit önskvärd. Arbetsgruppen har dock kommit fram till att en sådan uppdelning av reglerna skulle stöta på stora praktiska svårigheter och inte bidra till att göra författningarna lättlästa.

5.5.3 Kungörelsernas geografiska tillämpningsområde

Med arbetsgruppens förslag kommer de föreskrifter som finns i östersjökungörelsen och kungörelsen om Katttegatt och Skagerrak i huvudsak att finnas kvar oförändrade. Till stor del är dessa kungörelser grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer. I den mån yrkesfiskare i någon omfattning kan beröras av sådana bestämmelser om vandringsfisk som finns i nuvarande vandringsfiskkungörelser bör dessa bestämmelser införas även i kungörelserna för havsområdena. I dessa bör finnas alla föreskrifter för det huvudsakligen havsbaserade

yrkesfiske som bedrivs från land till den yttre gränsen för den svenska fiskezonen.

För närvarande finns tio vandringsfiskkungörelser för kustområdet. Kungörelser avseende vandringsfisk finns även för Vänern, Vättern och Mälaren. Arbetsgruppen anser att kungörelserna för kusten och vattendragen bör kunna sammanföras till ett färre antal men med större geografiska tillämpningsområden. Kungörelsernas tillämpningsområde kommer att sträcka sig från det första definitiva vandringshindret för lax och öring ut till gränsen för fyra nautiska mil från baslinjen. Kungörelserna skulle kunna omfatta dels Norrlandskusten från gränslänsvskommissionens kompetensområde till och med Uppsala län, dels kusten från och med Stockholms län till och med Kalmar län, dels sydkusten med Blekinge län samt Östersjökusten av Kristianstads och Malmöhus län och dels västkusten från Falsterbo fyr till gränsen mot Norge.

Bestämmelserna för fisket i de fyra största sjöarna i landet bör kunna sammanföras till en kungörelse.

Sammanlagt skulle detta ge sju kungörelser, utfärdade av fiskeristyrelsen.

5.5.4 Något om disp. och typer av regler i de regionala kungörelserna

De framtida fiskekungörelserna bör enligt arbetsgruppens uppfattning bli disponerade med i stort sett samma kapitel- och rubrikindelning som nu gällande vandringsfiskkungörelser. Särskilda rubriker bör finnas för fredningstider, fredningsområden, fiskemetoder och minimimått.

Arbetsgruppen anser inte att det är praktiskt möjligt att i kungörelserna ange platsen för första definitiva vandringshinder i varje lax- eller öringförande vattendrag. Hos fiskenämnden bör dock finnas en förteckning som noggrant anger denna plats. Inom främst vissa norrlandslän kan en sådan förteckning bli omfattande. Särtryck med bestämmelser för ett begränsat geografiskt område eller för en viss kategori fiskare såsom sportfiskare kan därför bli önskvärda.

En grundidé bakom arbetsgruppens förslag är att det stora antalet detaljerade förbudsbestämmelser bör minska. Detta kan ske genom att enhetligare typer av bestämmelser införs. Möjligheterna att enkelt kontrollera om bestämmelserna följs är också av stor betydelse. Vid en genomgång av bestämmelser för de fiskemetoder som finns angivna i fiskeristyrelsens författningar har arbetsgruppen funnit att ett tiotal typer av föreskrifter används. Arbetsgruppen anser att i första hand följande typer av bestämmelser bör utnyttjas i kommande kungörelser, nämligen

- totalförbud för fiske med viss typ av redskap,
- totalförbud för allt fiske under en viss tid,
- förbud att under en viss tid använda en särskild typ av redskap samt
- bestämmelser om redskapens utseende såsom maskstorlek eller längd.

Det bör föreskrivas i kungörelserna att undantag från bestämmelserna i första instans bör prövas av fiskenämnderna. Härigenom motverkas

effekterna av att föreskrifterna beslutas på riksnivå av fiskeristyrelsen.

5.6 FÖRSLAG TILL NY KRÄFTFISKEFÖRORDNING

Förslag till ny kräftfiskeförordning med kommentarer, Bilaga 3
--

Bestämmelser om kräftfiske finns i dag i fiskeriförordningen, kräftpestförordningen (1975:184) och i föreskrifter som meddelats av flertalet länsstyrelser där det finns naturliga bestånd av kräftor.

Arbetsgruppen vill inte föreslå en beslutsordning som innebär att varje länsstyrelse skall behöva meddela erforderliga föreskrifter för beståndsvården och fisket efter kräfta i den mån fiskevattenägarna inte själva kan besluta om dessa åtgärder. En ny situation med fiskeribiologiskt omotiverade skillnader för kräftfisket mellan olika län skulle då kunna uppkomma.

Arbetsgruppen anser i stället att alla bestämmelser avseende kräfta om fredningstider, minimimått, fiskemetoder, försäljningstider m.m., som det finns ett klart uttalat behov av att ha kvar, bör samlas i en särskild förordning om kräftfiske. I den förordningen bör även de bestämmelser som finns i kräftpestförordningen (1975:184) inarbetas. Länsstyrelsen skall enligt förslaget inte få rätt att skärpa bestämmelserna. Däremot kan fiskerättsinnehavarna själva besluta om förlängd fredningstid, höjt minimimått och andra fiskevårdande åtgärder.

Detta förslag innebär visserligen ett avsteg från arbetsgruppens strävande att samla samtliga fiskeföreskrifter i så få författningar som möjligt. Eftersom kräftfiske bedrivs på ett väsentligen annat sätt än andra former av fiske och är omgärdat av så speciella traditioner bör man ändå godta att normbeslut för fiske efter kräfta avviker från vad arbetsgruppen i övrigt föreslagit.

Arbetsgruppen anser att samma bestämmelser bör gälla för flodkräfta och för signalkräfta.

5.7 FISKENÄMNDEN OCH LÄNSSTYRELSEN

I Norrbottens län pågår sedan den 1 juli 1986 ett försök med en förändring av den regionala statliga verksamheten. Regeringen har i propositionen (1985/86:5) om försöksverksamhet med samordnad länsförvaltning redovisat lösningar för samordning och förändring av verksamheten på regional nivå.

Regeringen har föreslagit att den pågående försöksverksamheten med samordnad länsförvaltning i Norrbotten förlängs ett år, d.v.s. till utgången av juni 1990. Under den tiden fullgör länsstyrelsen bl.a. fiskenämndens uppgifter.

Man har funnit det nödvändigt att utredningsarbetet fördjupas och breddas. En kommitté tillkallas för att lämna förslag till en effektivare och mer samordnad statlig länsförvaltning. Utredningsarbetet bör vara avslutat vid årsskiftet 1988-1989. En proposition om samordnad länsförvaltning kan därigenom föreläggas riksdagen under våren 1989.

Arbetsgruppen avstår från att spekulera om vilka konsekvenser det skulle kunna få för regelförenklingsarbetet om fiskenämnderna i framtiden knyts till länsstyrelserna efter Norrbottensmodellen eller på något annat likartat sätt. Gruppens förslag utgår från den organisationsstruktur som idag råder i samtliga län utom Norrbotten.

5.8 KONSEKVENsutredning

Enligt 2 § begränsningsförordningen (1987:1347) skall en regels kostnadsmissiga och andra konsekvenser utredas och dokumenteras innan en myndighet beslutar regeln.

Denna rapport redovisar arbetsgruppens principiella syn på vilka övergripande administrativa förändringar som bör göras som ett första led i förenklingsarbetet. I korthet innebär förslagen att fiskeriförordningen rensas från materiella föreskrifter som en fiskare behöver känna till och att fiskeristyrelsen ges behörighet att utfärda även flertalet av de föreskrifter som idag beslutas av en länsstyrelse. En ny kraftförordning föreslås också.

Några kostnadsmissiga konsekvenser kan inte förutses uppkomma för myndigheter, organisationer eller enskilda av detta första steg i regelöversynen. Den föreslagna ändrade beslutsnivån innebär inledningsvis inte någon minskning av den totala regelmassan.

Om arbetsgruppens principförslag godtas föreligger de juridiska och praktiska förutsättningarna för att ta itu med det konkreta arbetet att samordna föreskrifterna regionsvis, förenkla bestämmelserna och minska antalet föreskrifter. Konsekvenserna hos fiskeristyrelsen och hos länsstyrelserna i fråga om handläggningstid av ärenden blir helt beroende av vad regeringen mer i detalj beslutar om kompetensfördelningen för dessa myndigheter.

Vid genomförandet av arbetsgruppens förslag kan följande förutses.

Regeringskansliet besparas vissa arbetsuppgifter genom att flera av de föreskrifter som finns i fiskeriförordningen föreslås bli upphävda.

Inom fiskeriverket (fiskeristyrelsen med sina två laboratorier och sex utredningskontor samt fiskenämnderna) blir det under en inledande period en ökad arbetsbelastning. Samordningen, förenklingen och nedskärningen av nuvarande föreskrifter kan erfarenhetsmässigt förväntas medföra en hel del diskussioner och många grannliga ställningstaganden. Fiskeristyrelsen behöver därför åtminstone under en övergångsperiod få förstärkta resurser för att kunna anställa ytterligare någon tjänsteman med fiskeribiologisk och med juridisk utbildning. Det bedöms inte möjligt att genom omdispositioner och ändrade arbetsuppgifter hos befintlig personal frigöra nödvändiga resurser för regelöversynen. Även personal på övriga enheter inom fiskeriverket kommer att påverkas av ett översynsarbete. Detta tillskott på arbetsuppgifter kommer dock på varje fiskenämnd att råda under en förhållandevis kort tid. Det bör därför kunna genomföras inom ramen för gällande personalresurser.

Länsstyrelserna kommer som framgått att få minskade arbetsuppgifter avseende fiskerilagstiftningen. Det är dock troligt att de arbetsmissiga besparingarna hos varje länsstyrelse blir marginell och endast motsvarar en mindre del av en årsarbetskraft. Tillstånd att sätta ut

eller sträcka ut fast redskap på allmänt vatten enligt 2-3 §§ fiskerättslagen kommer även fortsättningsvis att prövas av en länsstyrelse. Denna prövning, som på flera länsstyrelser innebär en hel del arbete, påverkas inte av arbetsgruppens förslag. Även i övrigt kommer länsstyrelserna att ha kvar flera beslutsbefogenheter m.m. avseende fiskerilagstiftningen, se 5 § förslaget till fiskeförordning. Arbetsgruppen bedömer att den samlade besparingen hos länsstyrelserna av gruppens förslag kommer att klart överstiga den resursförstärkning som behövs hos fiskeristyrelsen.

Huvudsyftet med det nu framlagda förslaget är att underlätta tillämpningen av fiskerilagstiftningen för enskilda, organisationer och myndigheter. Någon allmänt sett ändrad ambitionsnivå för fiskerilagstiftningen har inte åsyftats. Det är därför tveksamt om förslaget kommer att leda till inbesparing av direkta utgifter och kostnader för de organisationer och enskilda som påverkas av lagstiftningen. Kostnadskonsekvenserna får prövas under arbetet med varje ny kungörelse. Eftersom dessa avses att förenklas kommer emellertid den i många fall avsevärda tid som nu går åt till att lösa problem och oklarheter vid tillämpningen av fiskerilagstiftningen att minska. Härigenom bör det uppnås en avsevärd förenkling för alla som tillämpar fiskerilagstiftningen. Det ekonomiska värdet av denna förenkling kan inte kvantifieras.

Fiskeristyrelsen har, såsom framgått av avsnitt 5.3 vissa mindre anslag för utmärkning av fredningsområden och för fisketillsyn. Eftersom ambitionsnivån på dessa områden liksom i fråga om informationen behöver ökas uppkommer även ett behov av större anslag.

FÖRDELNING AV FISKET MELLAN OLIKA KATEGORIER FISKANDE

I fritidsfiskeutredningens betänkande (SOU 1968:13) med förslag till åtgärder från statens sida för att främja fritidsfisket föreslogs bl a en paragraf i dåvarande fiskeristadgan med följande lydelse.

"Fiskeristyrelsen kan bestämma om inskränkningar i fisket med rörliga nätredskap för område, där varje svensk medborgare äger fiska med sådant redskap, om fisket med nätredskap finnes medföra alltför hård beskattning av fiskbeståndet eller försvåra krokfiske med handredskap. Vid utfärdande av bestämmelser enligt första stycket skall iakttagas att yrkesfiskare ges företräde till fiske med rörligt nätredskap".

I utredningen motiverades förslaget med att deltidsfisket med rörliga nätredskap på sina håll har nått en betydande omfattning vilket bidragit till att skärpa konkurrensen om fiskeplatserna och drabba såväl yrkes- som fritidsfisket. Fiskeintensiteten är enligt utredningen vid vissa kuststräckor sådan att fiskebestånden beskattas allt för hårt. Bestämmelsen föreslogs omfatta allmänna och enskilda vattenområden där fiske med rörliga nätredskap är tillåtet enligt fiskerättslagen för varje svensk medborgare. Utredningen framhöll även att om möjligt bör ingen kategori helt utestängas från att fiska med nätredskap. Inskränkningarna bör tillämpas endast då ett verkligt behov föreligger och föreslås inte få gå länge än som är nödvändigt för att uppnå ändamålet.

Regeringen uppdrag 1969 åt fiskeristyrelsen att på grundval av fritidsfiskeutredningens förslag till ny fiskeristadga jämte över förslaget avgivna remissyttranden utarbeta och framlägga förslag till ny fiskeristadga.

Fiskeristyrelsen avgav sitt förslag 1971 och föreslog en paragraf med i huvudsak likalydande innehåll som fritidsfiskeutredningens, dock med den skillnaden att länsstyrelsen skulle få befogenhet att besluta om inskränkningar i nätfisket.

Förslagen har behandlats i proposition 1973:9 angående skydd för fiske med fast redskap m m. Departementschefen, statsrådet Bengtsson uttalade bl a följande:

"Fiskeristyrelsens förslag innehåller även vissa bestämmelser som innebär inskränkningar i fiske som annars skulle vara fritt. Sålunda föreslås t ex en befogenhet för länsstyrelsen att inskränka möjligheten till fiske

med rörligt nätredskap, om sådant fiske medför alltför hårt beskattning av fiskbeståndet eller avsevärt försvarar krokfiske med handredskap. Vid meddelandet av sådana bestämmelser skall länsstyrelsen enligt förslaget ge yrkesfiskare eller annan fiskare för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse företräde till fiske med rörligt nätredskap. Jag vill i detta sammanhang erinra om att länsstyrelsen redan nu i lokala bestämmelser kan inskränka fisket med rörligt nätredskap, om det anses påkallat för fiskets vård och bedrivande. Föreligger ett annat allmänt intresse som är så starkt, att det i och för sig motiverar en reglering som innebär en viss fördelning av fisket mellan olika kategorier fiskande, bör enligt min mening bestämmelserna inte meddelas i administrativ ordning. Fiskeristyrelsens synpunkter i sådana hänseenden får i stället beaktas vid en framtida översyn av fiskerättslagen eller i liknande sammanhang".

Riksdagen följde förslaget.

De nuvarande riktlinjerna för fiskeripolitiken antogs av riksdagen 1978 (prop 1977/78:112, JoU 23, rskr 272). I enlighet med förslaget i propositionen om riktlinjer för fiskeripolitiken m m infördes bl a ett licenssystem för yrkesfisket, avsett att skapa garantier för att det statliga stödet till fisket kommer yrkesfisket till del. Departementschefen, statsrådet Dahlgren, underströk i propositionen att licensieringen inte innebar att yrkesfiske som sådant var underkastat tillståndstvång eller förbud mot yrkesfiske för dem som inte har licens. Statsrådet anförde vidare (sid 69):

"Jag vill här också beröra yrkesfiskarnas förhållande till en annan kategori fiskare, nämligen fritidsfiskarna. Som annan kategori fiskare, nämligen fritidsfiskarna. Som yrkesfiskare räknar jag då även binäringsfiskarna. Fritidsfiske är en av de viktigaste rekreationsformerna i vårt land. Flera undersökningar vittnar om dess stora omfattning och betydelse. Samtidigt konkurrerar fritidsfiskaren och yrkesfiskaren om samma resurs, ofta i samma vatten. Dessa förhållanden avser främst kust- och insjöfisket. Förutom fritidsfiske i rekreationssyfte förekommer också ett icke obetydligt fiske på fritid i förvärssyfte och med yrkesmässiga redskap. Enligt min mening bör yrkesfiskets intressen komma i första hand. Det är emellertid också angeläget att främja fritidsfiske i rekreationssyfte. Från den utgångspunkten tror jag att goda förutsättningar föreligger att lösa de intressekonflikter som finns".

1973 års fiskevattensutredning tillkallades i anledning av statsmakternas ställningstagande till ovannämnda prop 1973:9. Utredningen presenterade i sitt slutbetänkande (SOU 1978:75) "Fiska på fritid" förslag till lösningar på fördelningsfrågorna. Yrkesfiskelicenserna skulle enligt utredningen inte enbart ligga till grund för fiskarens möjligheter att få ekonomiskt stöd; de skulle dessutom ge företräde till fiske

med olika redskap inriktade på fiske för avsalu. För att göra det möjligt att minska och fördela fisket inom områden där ett obegränsat fiske inte längre borde få förekomma föreslogs vidare att s k licensområden skulle kunna läggas ut i allmänt vatten och vissa enskilda vatten längs kusterna. Inom licensområdena skulle de licensierade fiskarna få fiska med de redskap som angivits i licenserna. Andra fiskande skulle i princip endast få fiska med handredskap.

Utredningen uttalade samtidigt följande:

"Bestämmelser i lagar och förordningar ger inte möjligheter att lösa de konflikter som under senare tid uppstått mellan olika kategorier av fiskande. En utveckling av det rekreativt inriktade fisket med handredskap motverkas av ett expanderande nätfiske. På motsvarande sätt hindrar ett fritt fiske med nät och andra effektiva redskap utvecklingen av ett rationellt och lönsamt yrkesfiske.

En politik från samhällets sida inriktad på att främja utvecklingen av det egentliga fritidsfisket och yrkesfisket samt en hushållning med tillgängliga fiskeresurser kan undanröja många av dessa hinder. Våra förslag i fråga om fiskelagstiftningens utformning innebär att vi ger möjlighet till avvägningar mellan olika fiskeintressen i syfte att ge företräde för dessa två former av fiske. Samtidigt som förslagen skapar möjligheter till sådana avvägningar främjar de en hushållning med naturresursen fisk. Syftet är att ge fler nöjda fiskare, större bredd i fisket och en ökad respekt för en fiskevård förankrad i de ekologiska förutsättningarna".

I proposition (1980/81:153) om åtgärder för att främja fritidsfisket m m tog regeringen ställning till fiskevattensutredningens förslag. I propositionen, som följdes av riksdagen anförde departementschefen, statsrådet Dahlgren bl a följande (sid 16-17).

"Jag är inte beredd att nu ta ställning till hur olika konfliktsituationer mellan skilda kategorier fiskande skall lösas. Jag kan således inte godta utredningens förslag att fiske med vissa redskap skall bli förbehållet innehavare av yrkesfiskelicens eller förslaget om licensområden. Enligt min mening finns det anledning att befara att en sådan reglering alltför hårt skulle drabba det traditionella husbehovsfisket. Framför allt för dem som är bosatta i skärgårdsområdena har husbehovsfisket fortfarande betydelse som tillskott till försörjningen. Detta fiske som ofta grundar sig på sed har i många fall vunnit erkännande i lagstiftningen.

Det är emellertid ostridigt att det förekommer konflikter mellan olika kategorier av fiskande. Yrkesfiskarna känner sina intressen hotade av dem som på sin fritid men i förvärvssyfte bedriver ett inte obetydligt fiske med yrkes-

mässiga redskap..... Med hänsyn till den situation som inträtt är det enligt min mening viktigt att de frågor som hänger samman med nämnda konflikter blir föremål för nya överväganden".

Jordbruksutskottet (JoU 1980/81:29 s 19) instämde i jordbruksministrarnas uttalande att frågan om konkurrensen mellan olika kategorier fiskande och olika slags fiske bör underkastas nya övervägande. Utskottet bidrädde därför förslaget om ytterligare utredning.

I betänkandet Bättre yrkesfiske (DS Jo 1984:6) lämnas förslag till fördelning av fisket mellan olika kategorier fiskande. Utredningen framhåller att fisket även i framtiden så långt det är möjligt bör vara fritt för var och en. Om fisketillgången är otillräcklig eller om utrymmet på fiskeplatserna inte räcker för ett fritt fiske bör emellertid visst fiske kunna förbehållas yrkesfiskare. Trålfiske skulle enligt utredningen endast få bedrivas av yrkesfiskare. Vidare föreslås att om begränsningar i det fria fisket på allmänt vatten behövs av resursskäl eller i en konkurrenssituation avseende utrymmet på en fiskeplats bör företräde ges yrkesfiskare. I enskilt vatten på kusten föreslås begränsningar av allmänhetens fiske endast vad gäller fiske med ryssjor på västkusten. Även på allmänt vatten i de stora sjöarna bör enligt utredningen allmänhetens fiske med samtliga rörliga redskap kunna begränsas till förmån för yrkesfisket när betydande konkurrens föreligger om utrymmet.

Förslaget har behandlats i proposition 1984/85:143 om vissa frågor på fiskets område. Departementschefen, statsrådet Lundqvist uttalade bl a följande (sid 10 och 13).

"Fiske på allmänt vatten och frivatten skall i samma utsträckning som hittills vara fritt för var och en om tillgången på fisk så medger. Om en begränsning av fisket är nödvändigt med hänsyn till hushållning med fiskbeståndet skall denna i första hand vara generell. I det fall visst utrymme ändå finns för fiske med fångstintensiva redskap och det är fråga om allmänt vatten skall sådant fiske i första hand medges den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Fiske med trål får bedrivas endast av den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Riksdagens medverkan behövs inte för att genomföra dessa åtgärder".

"Om det därutöver med hänsyn till fiskebeståndet skulle vara möjligt att i viss begränsad omfattning bedriva fiske med mängdfångade redskap bör detta fiske om det är fråga om allmänt vatten, få förbehållas yrkesfiskare och andra för vars försörjning fisket har väsentlig betydelse. Med yrkesfiskare avser jag därvid både licensierade yrkesfiskare och andra heltidssysselsatta yrkesfiskare. Till övriga för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse räknar jag sådana i t.ex. kust- och skärgårdsområden boende människor som måste ha fisket som

komplement till andra areella näringar för att kunna tjäna sitt uppehälle".

Jordbruksutskottet JoU (1984/85:32 sid 12) fann inte skäl att inta en annan ståndpunkt än jordbruksministern om att nödvändiga begränsningar av fisket huvudsakligen görs generella.

1988-05-17

Fiskeförordning (1988:000)

Med stöd av 33 f § lagen (1950:596) om rätt till fiske föreskriver regeringen.

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om fiske i Sveriges fiskezon (alt ekonomiska zon) och sjöterritorium och från svenska fartyg utanför zonen.

2 § Förordningens bestämmelser om fisk gäller även hummer, havskräfta, räka, krabba, bläckfisk, ostron, blåmussla och nejonöga samt sådana fisknäringsdjur som kan vara föremål för utplantering.

Särskilda bestämmelser om fiske efter sötvattenskräfta finns i kräftfiskeförordningen (1988:000).

3 § Bestämmelserna i förordningen gäller inte i den mån de strider mot

1. kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen,

2. kungörelsen (1971:1018) om tillämpning av stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde eller,

3. förordningen (1985:711) med vissa bestämmelser om torskfisket i Östersjön nordost om Bornholm.

Fiskets vård och bedrivande

4 § Fiskeristyrelsen skall meddela sådana föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som,

1. är grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer,

2. behövs för fisket i Sveriges fiskezon och territorialhav,

3. behövs för fisket i inre vatten längs Sveriges kuster och i sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren samt upp till det första definitiva vandringshindret för lax och öring i de vattendrag som mynnar på kusterna och i dessa sjöar, eller

4. behövs för fisket från svenska fiskefartyg utanför Sveriges fiskezon.

5 § Länsstyrelsen skall meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande för de delar av länet som ej avses i 4 § tredje stycket.

Länsstyrelsen skall vidare meddela sådana föreskrifter och beslut som anges i 16 §, 22 § och 33 a § fjärde stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske.

6 § De bestämmelser som fiskeristyrelsen och länsstyrelsen meddelar enligt 4 och 5 §§ får avse

1. fredningstider,
2. fredningsområden,
3. fiskemetoder och
4. minimimått.

Om det behövs för något vetenskapligt ändamål eller om det annars finns särskilda skäl får fiskeristyrelsen respektive länsstyrelsen medge undantag från sina föreskrifter.

Efter fiskeristyrelsens bestämmande får fiskenämnden medge undantag från styrelsens bestämmelser. Innan fiskenämnden medger undantag skall den samråda med länsstyrelsen.

7 § Fiskeristyrelsen får uppdra åt tjänsteman hos styrelsen eller hos fiskenämnden att, antingen själv eller genom annan av honom skriftligen anmodan person, fiska för undersökningsändamål utan hinder av särskilda bestämmelser om fredningstid, fredningsområde, fiskemetod eller minimimått.

Vid utförande av sådant uppdrag skall föreskrivas att intrång ej sker i enskild rätt. Kopia av uppdragsskrivelsen skall tillställas länsstyrelsen i det län uppdraget avser.

Förfarandet

8 § Innan föreskrifter som avses i 4 och 5 §§ meddelas skall förslag till sådana föreskrifter ställas ut till granskning under en tid av minst fyra veckor. En kungörelse om förslaget utställande skall för utställningstidens början utfärdas i ortstidning eller tillkännages på annat lämpligt sätt.

Av kungörelsen skall framgå förslaget huvudsakliga innebörd, var det finns att tillgå och till vem erinringar mot förslaget kan framställas. Om möjligt skall ett sammanträde hållas med de fiskande i det avsedda området.

Om ärendet är brådskande eller om det annars finns särskilda skäl, behöver förslaget inte ställas ut.

9 § Innan fiskeristyrelsen meddelar föreskrifter enligt 4 § första stycket 2 eller 3 skall styrelsen samråda med länsstyrelsen.

Innan länsstyrelsen meddelar föreskrifter enligt 5 § skall samråd ske med fiskeristyrelsen eller, efter fiskeristyrelsens bestämmande, med fiskenämnden.

10 § Sedan fiskeristyrelsen respektive länsstyrelsen meddelat beslut om föreskrifter enligt 4 och 5 §§ skall dessa kungöras i enlighet med vad som är föreskrivet därom. Därutöver skall myndigheterna annonsera sitt beslut i ortspressen och ange hur beslutet kan överklagas.

11 § Länsstyrelsen skall till fiskeristyrelsen anmäla sina beslut enligt 5 § första stycket. Fiskeristyrelsen skall föra ett sammanfattande riksregister över sådana föreskrifter och hålla dessa, länsvis ordnade, tillgängliga för allmänheten.

Förbjudna fiskemetoder

12 § Fiske får inte bedrivas med sprängämnen, bedövande eller dödande ämnen, elektrisk ström eller skjutvapen.

Fiske får inte heller bedrivas med harka, ljuster eller med huggkrok, som är försedd med skaft, eller med andra redskap med vilka fisk kan spetsas. Vidare får ryckfiske ej bedrivas i rinnande vatten.

Andra stycket hindrar inte fiske efter ål med ålsax, vars tänder är högst sex millimeter. Huggkrok får också användas för att bärga fisk som har fångats med andra redskap.

13 § Om det behövs för något vetenskapligt ändamål eller om det annars finns särskilda skäl får fiskeristyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, fiskenämnden medge undantrag från 12 §.

Trålfiske

14 § Trålfiske får bedrivas endast av den som är yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

Trålfiske får vidare ske endast inom de områden på allmänt vatten och i fiskezonen (alt den ekonomiska zonen) och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen efter samråd med berörda myndigheter.

Om de behövs får fiskeristyrelsen föreskriva att trålfiske inom vissa områden endast får bedrivas efter tillstånd av fiskeristyrelsen eller, efter fiskeristyrelsens bestämmande, av fiskenämnden.

Fiske med fasta redskap

15 § Fast redskap har i denna förordning samma betydelse som i 2 § lagen om rätt till fiske.

Frågor om tillstånd att sätta ut eller sträcka ut fasta redskap i allmänt vatten prövas av länsstyrelsen. Att fast redskap i vissa fall får sträckas från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten utan myndighets tillstånd framgår i 3 § lagen om rätt till fiske.

Tillstånd att sätta ut fasta redskap för fångst av lax, öring och ål får endast beviljas yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse, om inte annat följer av 2 § lagen om rätt till fiske eller särskilda skäl föranleder annat. Sådana fiskare skall under samma förutsättningar ges företräde till fiske med fasta redskap efter annan fisk.

Utlänningars fiskerätt

16 § I Skagerrak och Kattegatt norr om en rät linje mellan Skagens fyr och fyren Tistlarna får yrkesfiske bedrivas från danska och norska fiskefartyg i det svenska territorialhavet i området utanför fyra nautiska mil från baslinjen och i den svenska fiskezonen (alt. ekonomiska zonen).

17 § Efter särskilt tillstånd får yrkesfiske från utländska fiskefartyg bedrivas

1. från danska fiskefartyg, i andra områden i det svenska territorialhavet än som avses i 16 § i området utanför fyra nautiska mil från baslinjerna och i den svenska fiskezonen (alt ekonomiska zonen),

2. från finska fiskefartyg i Östersjön med Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken i det svenska territorialhavet i området utanför fyra nautiska mil från baslinjerna och i den svenska fiskezonen (alt. ekonomiska zonen),

3. från fiskefartyg hemmahörande i Sovjetunionen, Polen eller Tyska Demokratiska Republiken eller i någon annan medlemsstat i Europeiska Ekonomiska Gemenskapen än Danmark i den svenska fiskezonen (alt. ekonomiska zonen).

Frågor om tillstånd prövas av fiskeristyrelsen. Tillstånd kan avse ett visst fiskefartyg eller flera fiskefartyg från en annan stat och kan förenas med villkor.

18 § Utländska medborgare får fiska med sådana handredskap som avses i 20 a § lagen om rätt till fiske i den svenska fiskezonen (alt. ekonomiska zonen), i allmänt vatten vid havskusterna, i allmänt vatten i Väneren, Vättern, Hjälmaran och Storsjön i Jämtland samt i enskilt vatten i den omfattning som gäller för svenska medborgare enligt 6, 12, 13, 15 och 20 a §§ lagen om rätt till fiske.

19 § Efter särskilt tillstånd får utländska medborgare, som inte enligt 4 eller 21 § lagen om rätt till fiske är likställda med svenska medborgare, bedriva fiske med annat rörligt redskap än som avses i 18 § i fiskezonen (alt. ekonomiska zonen), i allmänt vatten vid havskusterna samt i enskilt vatten i den omfattning som anges i 6-20 §§ lagen om rätt till fiske.

Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen. Om fisket skall bedrivas från fartyg (båt eller skepp) i flera län prövas frågan av länsstyrelsen i det län där fartyget vanligen är förlagt. Tillstånd kan förenas med villkor att fisk som har fångats vid sådant fiske inte får säljas.

20 § Om rätt för medborgare i Danmark, eller Finland att fiska i vissa gränsområden finns särskilda bestämmelser i

1. kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen,
2. kungörelsen (1971:1018) om tillämpning av stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde och
3. förordningen (1985:711) med vissa bestämmelser om torskfisket i Östersjön nordost om Bornholm.

Utmärkning av fiskredskap

21 § Vid fiske skall fiskredskapen vara utmärkta i enlighet med föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen efter samråd med berörda myndigheter.

Registrering av båtar i vissa fall

22 § Utöver vad som följer av 4 § första stycket lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m. skall svenska fiskebåtar vara införda i båtregistret, om de används yrkesmässigt för fiske eller annan fångst i följande vatten

1. Kattegatt, begränsat mot norr av räta linjer, dragna från Skagens nordligaste udde till Vinga fyr och vidare därifrån till den närmaste kusten av Hisingen samt mot söder av räta linjer, dragna från Hasenöre till Gniben och från Gilbjerg Hoved till Kullens norra fyr,

2. Öresund, räknat från linjen Gilbjerg Hoved till Kullens norra fyr i norr till en linje, dragen från Stevns fyr till Falsterbo fyr i söder, samt

3. farvattnet i Östersjön längs kusten från Falsterbo fyr till Simris- hamns fyr samt kring Bornholm och ögruppen Kristiansö.

Fiskeloggbok

23 § Vid fiske från svenska och utländska fiskefartyg i Sveriges sjö- territorium och i den svenska fiskezonen (alt ekonomiska zonen) skall ombord på fartygen föras fiskeloggbok i enlighet med föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen. Detsamma gäller vid fiske från svenska fartyg utanför fiskezonen (alt den ekonomiska zonen).

Utplantering av fisk

24 § Fisk får planteras ut eller flyttas från ett vatten till ett annat endast efter tillstånd och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen.

Frågor om tillstånd prövas av fiskeristyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, av fiskenämnden.

Tillståndsprövningen och föreskrifterna skall omfatta vad som behövs för att förebygga spridning av olämpliga arter eller stammar av fisk samt smittsamma fisksjukdomar. Om någon i en dom eller ett beslut enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre bestämmelser är ålagd att utföra en åtgärd som kräver tillstånd enligt första stycket skall tillståndsprövningen dock endast avse de villkor som behövs för att förebygga spridning av smittsamma fisksjukdomar.

Fiskodling

25 § Fiskodling får anläggas endast efter tillstånd och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen.

Frågor om tillstånd prövas av fiskeristyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, av fiskenämnden.

Tillståndsprövningen och föreskrifterna skall omfatta vad som behövs för att förebygga spridning av olämpliga arter eller stammar av fisk samt smittsamma fisksjukdomar.

Fisketillsynsman

26 § Fisketillsynsman förordnas av länsstyrelsen i det län där tillsynsmannen har sitt hemvist. Förordnande skall meddelas efter samråd

med vederbörande fiskenämnd.

Befattningshavare vid tullverkets gränsbevakning är skyldig att vara fisketillsynsman inom sitt tjänstgöringsområde.

Fiskeristyrelsen skall meddela de föreskrifter som behövs för fisketillsynsverksamheten efter samråd med berörda myndigheter.

Fiskevårdsområden

27 § Länsstyrelsen skall föra register över sina beslut enligt lagen (1981:533) om fiskevårdsområden enligt föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen efter samråd med länsstyrelsernas organisationsnämnd.

Ytterligare föreskrifter för verkställigheten av lagen om fiskevårdsområden meddelas av fiskeristyrelsen.

Ansvarsbestämmelser

(Reglerna i 39-46 §§ fiskeriförordningen överförs efter erforderliga ändringar till den nya förordningen).

överklagande m m

X § Beslut av länsstyrelsen enligt 5 § första stycket i denna förordning får överklagas hos regeringen. Övriga beslut av länsstyrelsen enligt förordningen får överklagas till fiskeristyrelsen.

Fiskeristyrelsens beslut enligt förordningen får överklagas hos regeringen.

Beslut av fiskenämnden i en från fiskeristyrelsen delegerad fråga får överklagas hos fiskeristyrelsen. Styrelsens beslut i ett från nämnden överklagat ärende får ej överklagas.

Y § Myndigheterna får förordna att beslut enligt förordningen skall gälla utan hinder av att de har överklagats.

Fiskeristyrelsen får överklaga länsstyrelsens beslut enligt 5 § första stycket.

Z § Föreskrifter för verkställigheten av denna förordning meddelas av fiskeristyrelsen.

=====

Denna förordning träder i kraft den.....

Genom förordningen upphävs

1. kungörelsen (1949:97) med vissa bestämmelser rörande lax- och laxöringsfisket i Idrefjorden och Svinesund m m.

2. Kungl Maj:ts brev den 16 juni 1966 till fiskeristyrelsen om uppdrag att verkställa undersökningar rörande fisket m.m.

3. fiskeriförordningen (1982:126)

Förekommer i en förordning en hänvisning till någon föreskrift som har ersatts genom en bestämmelse i denna förordning, tillämpas i stället

den nya bestämmelsen.

Föreskrifter om fiskets vård och bedrivande respektive om trålfiske, utmärkning av fiskeredskap, fisketillsynsmän, fiskevårdsområden m m. som har meddelats med stöd av 5 §, 6 § första stycket, 11 §, 31 §, 36 a §, 50 § eller 51 § fiskeriförordningen (1982:126) skall anses meddelade med stöd av .....om inte fiskeristyrelsen eller länsstyrelsen föreskriver annat.

Bestämmelserna i 8 § fiskeristadgan (1900:78) angående fiskgaller framför turbiner skall fortfarande gälla i fråga om sådana anläggningar som har tillkommit eller för vilka tillstånd har meddelats före den 1 januari 1955. Beslut som avses i 8 § andra stycket om annan anordning än fiskgaller meddelas dock av vattendomstolen enligt 3 kap 11 § vattenlagen (1983:291). Den som bryter mot 8 § stadgan döms till böter, högst 1000 kronor.

Kommentarer till förslaget

Av den allmänna motiveringen, avsnitt 5 framgår att arbetsgruppen föreslår att fiskeriförordningen ersätts av en ny fiskeförordning. Den nya förordningen har rensats på detaljbestämmelser och föreslås i huvudsak innehålla bemyndigande för myndigheter under regeringen att utfärda de mer detaljerade regler som även i fortsättningen kan visa sig behövas. Bland regler som i stort föreslås bli överförda utan ändringar till den nya förordningen finns bestämmelserna om utlännings fiskerätt och ansvarsbestämmelser m.m.

Tanken är alltså att den nya fiskeförordningen främst skall rikta sig till berörda myndigheter. De egentliga fiskebestämmelserna som förutsätts bli lästa av dom som fiskar ska istället bara finnas i regler som myndigheterna utfärdar. Detta bör bidra till att minska risken för den enskilde fiskaren att bryta mot regler som skärpts av myndigheter under regeringen. Att myndigheterna i sin tur ska iaktta stor återhållsamhet med sin regelgivning framgår av bestämmelserna i 14 och 15 §§ verksförordningen (1987:1100).

Ingressen

I ingressen har angivits det bemyndigande i lagen om rätt till fiske som den nya förordningen grundar sig på. Det är samma bemyndigande som ligger till grund för den gällande fiskeriförordningen.

1 § Paragrafen som reglerar förordningens geografiska tillämpning överensstämmer i sak med 1 § fiskeriförordningen.

2 § Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med 2 § fiskeriförordningen. I konsekvens med vad fiskeristyrelsen uttalat i sin genresursutredning har dock pärlmusslan tagits bort. Den är en utrotningshotad art. Bestämmelser till skydd för pärlmussla bör därför i stället inordnas i naturvårdslagen. Däremot har vissa fisknäringdjur tillagts, närmast i förtydligande syfte för att återställa läget till vad som gällde enligt fiskeristadgan (1954:607). Det är främst i utplante-ringsfrågor dessa arter kan bli aktuella.

Också kräfta har tagits bort. I ett nytt andra stycke sker en hänvisning till en ny förordning om kräftfiske. Den föreslås ersätta nuvarande kräftpestförordning samt dessutom reglera alla frågor om kräftfiske i sötvatten.

3 § Paragrafen är likalydande med 4 § fiskeriförordningen sånär som på att den speciella kungörelsen från 1949 om lax- och laxöringsfisket i Idefjorden och Svinesund har utgått. Det bör ankomma på fiskeristyrelsen att meddela erforderliga bestämmelser i ämnet, grundade på överenskommelser som Sverige ingått eller ingår med Norge.

1933 års kungörelse om fisket i gränsvattnen mot Danmark innebär stora problem speciellt för de myndigheter som svarar för fisketillsynen. Reglerna i den kungörelsen gör att föreskrifter som utfärdas av myndigheter under regeringen ofta blir mycket svåra att tolka och tillämpa. En översyn av överenskommelsen med Danmark bör därför snarast ske.

4 och 5 §§

Bestämmelserna motsvarar delvis 5 och 6 §§ i den nuvarande fiskeriförordningen. Beträffande de ändringar som föreslås i gränsdragningen mellan fiskeristyrelsens och länsstyrelsernas kompetens hänvisas till avsnitt 5.2 i den allmänna motiveringen.

6 och 7 §§

Bestämmelserna är nya. De avser att förtydliga att myndigheternas regelgivning är begränsad till att gälla endast fredningstider, fredningsområden, fiskemetoder och minimimått. Naturligtvis kan olika mellanformer mellan dessa fyra regeltyper förekomma.

I den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.4 har arbetsgruppen, efter en kartläggning av de styrmedel som hittills tillämpats, rekommenderat en begränsning av nuvarande regeltyper.

I paragrafen regleras också möjligheterna att lämna dispens för vetenskapliga ändamål m.m. Om förslaget följs kan samtidigt det kungliga brevet av den 16.6 1966 om dispensgivning för undersökningar och fiske värdsåtgärder upphävas. Regler motsvarande det brevet föreslås i 7 §.

8-11 §§

Paragraferna innehåller vissa regler om förfarandet. Hur fiskeristyrelsen tillämpat de nuvarande reglerna i 5 § fiskeriförordningen har beskrivits under avsnitt 4.3.2.

Som nya inslag föreslås nu att sammanträde med de fiskande i området om möjligt skall hållas. Detta överensstämmer med vad som gällde enligt fiskeristadgan fram till den 30 juni 1982. Från flera håll har önskemål om ett återinförande av denna ordning framförts. I flera fall har myndigheterna också iakttagit dessa regler utan att de varit påbjudna. Reglerna gynnar informationsutbytet mellan de som kan beröras av nya föreskrifter och de ansvariga myndigheterna.

Ännu en nyhet som föreslås för att förbättra informationen om nya fiskebestämmelser är att besluten inte bara ska publiceras i respektive myndighets författningssamling utan också i huvuddrag annonseras i ortspressen. Därvid ska också anges hur besluten kan överklagas.

8 § motsvarar i stort 37 § fiskeriförordningen. 9 § motsvarar delvis 5 och 38 §§ fiskeriförordningen. 10 § är ny och 11 § motsvarar i huvudsak 49 § fiskeriförordningen.

12 § Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 14 § fiskeriförordningen. Dessa regler är av sådan generell och rikstäckande karaktär att arbetsgruppen anser att de bör finnas i den av regeringen beslutade fiskeförordningen. Detta innebär visserligen ett avsteg från förslagets grundprincip att inga detaljbestämmelser bör återfinnas i fiskeförordningen.

Förslaget innehåller även ett förbud mot ryckfiske. Regeln är ny. Den är motiverad av fiskevårdsskäl. Den avses endast gälla i rinnande vatten.

13 § Undantag från förbudet bör som nu kunna medges av fiskeristyrelsen.

14 §

Bestämmelserna om trålfiske är i stort likalydande med 11 § fiskeriförordningen. I fråga om ett eventuellt tillståndstvång inom vissa områden föreslås att styrelsen får bemyndiga fiskenämnden att lämna tillstånd. Så kan bli aktuellt exempelvis i Vänern.

Det nuvarande bemyndigandet har utnyttjats för Östersjön och Västerhavet samt för Vänern (FIFS 1983:8, 1984:19 och 1987:12).

15 §

Regler med i sak samma innehåll finns idag i 13 § fiskeriförordningen. Det finns inte någon anledning att ändra på tillståndsprövningen som nu åvilar länsstyrelserna.

16-20 §§

De bestämmelser som handlar om utlänningars fiskerätt och som nu finns i 25-29 §§ fiskeriförordningen föreslås bli överflyttade i stort sett oförändrade till den nya fiskeförordningen. I den nya 19 § föreslås dock ett förtydligande om vilken länsstyrelse som är behörig att pröva tillståndsfrågan för fiske med andra rörliga redskap än handredskap (exempelvis nät). Som en konsekvens av att 1949 års kungörelse om fisket i Idefjorden och Svinesund inte tagits upp i 3 § skiljer sig också 20 § i den nya förordningen i denna del från 29 § fiskeriförordningen.

21 §

Paragrafen är likalydande med 31 § fiskeriförordningen. Utmärkningsbestämmelserna ska alltså för enhetlighets skull också i framtiden utfärdas av fiskeristyrelsen. Föreskrifter i ämnet med stöd av det nuvarande bemyndigandet beräknas träda i kraft den 1 januari 1989.

22 §

Paragrafen är likalydande med 32 § fiskeriförordningen. Någon anledning att ändra dessa registreringsbestämmelser som grundar sig på överenskommelser med Danmark finns inte.

23 §

Paragrafen som reglerar fiskeloggboksplikten är likalydande med 33 § fiskeriförordningen. Fiskeristyrelsen har utnyttjat bemyndigandet och

utfärdat en fiskeloggbokskungörelse i FIFS 1984:11.

24 §

Bestämmelserna motsvarar delvis 34 och 36 §§ fiskeriförordningen. I förtydligande syfte föreslås det regler om vad tillståndsprovningen ska avse (förebygga spridning av olämpliga arter eller stammar av fisk samt smittsamma fisksjukdomar). Detta innebär ingen ändring i sak utan bara en kodifiering av gällande rätt, som kan vara motiverad från allmän informationssynpunkt.

Det nuvarande bemyndigandet har delvis utnyttjats i FIFS 1985:10. Styrelsen har dessutom beslutat nya föreskrifter vid sitt sammanträde den 8 februari 1988. Dessa har ännu inte publicerats i FIFS. Det kommer dock att ske inom kort.

25 §

Denna paragraf motsvarar delvis 35 och 36 §§ fiskeriförordningen. I likhet med vad som sagts under 24 § föreslås här ett förtydligande av vad tillståndsprovningen ska omfatta utan att det sker någon ändring i sak.

26 §

Regler om fisketillsynsmän finns i huvudsak i 36 a § fiskeriförordningen. I sista stycket föreslås ett förtydligande av fiskeristyrelsens bemyndigande. Detta har utnyttjats i FIFS 1985:3 med senare ändringar.

27 §

Paragrafen, som egentligen härför sig till lagen om fiskevårdsområden och ej till fiskerättslagen, motsvarar delvis 50 § fiskeriförordningen, vars andra stycke dock nu föreslås utgå. Det bör räcka med att länsstyrelserna för ett register över samtliga fiskevårdsområden inom länet. Vid behov kan fiskeristyrelsen och andra intressenter begära utdrag ur detta register.

Bemyndigandet i sista stycket har av fiskeristyrelsen utnyttjats i FIFS 1982:3. Vissa förenklingar i denna bör kunna göras.

X §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 47 § fiskeriförordningen. Den har ofta föranlett tolkningssvårigheter. Den nu föreslagna lydelsen bör undanröja dessa problem.

I delegerade ärendegrupper föreslås en begränsning i möjligheten att klaga till regeringen.

Y §

Bestämmelserna motsvarar i sak 48 § fiskeriförordningen. Möjligheten att förordna om omedelbart ikraftträdande av fiskeföreskrifter utnyttjas så gott som regelmässigt av fiskeristyrelsen och länsstyrelserna.

1988-05-17

Kräftfiskeförordning (1988:000)

Med stöd av 33 f § lagen (1950:596) om rätt till fiske föreskriver regeringen.

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om fiske efter flodkräfta och signalkräfta samt om bekämpning av kräftpest.

Fredningstid

2 § Fiske efter kräfta är förbjudet fr o m den 1 januari till klockan 17.00 den andra onsdagen i augusti.

3 § Redskap för fångst av kräfta får inte stå ute i vattnet under fredningstiden.

Minimimått

4 § Kräfta får fångas endast om den har ett minimimått på 9 centimeter. Minimimåttet avser det raka måttet från spetsen av pannhornet till den fasta kanten av den mellersta stjärtfenan.

Återutsättning

5 § Den som råkar fånga kräfta under fredningstiden eller kräfta som inte håller minimimåttet skall genast släppa ut den i vattnet.

Undantag

6 § Om det behövs för något vetenskapligt ändamål eller om det annars finns särskilda skäl får länsstyrelsen medge undantag från den föreskrivna fredningstiden och det föreskrivna minimimåttet.

Införsel och försäljning

7 § Okokt kräfta får inte föras in i riket eller landas här under tiden fr o m den 1 januari t o m den andra onsdagen i augusti. Inte heller får kräfta som ej håller minimimåttet införas till riket eller landas här.

Fiskeristyrelsen får föreskriva undantag från förbudet i fråga om okokt kräfta efter samråd med lantbruksstyrelsen.

8 § Kräfta får inte säljas i detaljhandeln när det enligt 7 § är förbjudet att föra in den i riket eller landa den här. Förbudet gäller inte kräfta som skall användas i avels- eller odlingsverksamhet.

Fiskeristyrelsen får föreskriva undantag från försäljningsförbudet.

9 § I fråga om hantering av oförtullade kräftor som avses i 7 § gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor m m.

Utplantering av kräftor

10 § Kräfta får planteras ut eller flyttas från ett vatten till ett annat endast efter tillstånd och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen.

Frågor om tillstånd prövas av fiskeristyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, av fiskenämnden.

Tillståndsprövningen och föreskrifterna skall omfatta vad som behövs för att förebygga spridning av olämpliga arter eller stammar av kräftor samt smittsamma fisk och kräftsjukdomar. Om någon i en dom eller ett beslut enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre bestämmelser är ålagd att utföra en åtgärd som kräver tillstånd enligt första stycket skall tillståndsprövningen dock endast avse de villkor som behövs för att förebygga spridning av smittsamma sjukdomar.

Kräftodling

11 § Kräftodling får anläggas endast efter tillstånd och på de villkor i övrigt som anges i föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen.

Frågor om tillstånd prövas av fiskeristyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, av fiskenämnden.

Tillståndsprövningen och föreskrifterna skall omfatta vad som behövs för att förebygga spridning av olämpliga arter eller stammar av kräftor samt smittsamma fisk och kräftsjukdomar.

Kräftpest

12 § Fiskeristyrelsen leder bekämpningen av kräftpest. I frågor som kräver särskild medicinsk sakkunskap skall styrelsen samråda med statens veterinärmedicinska anstalt.

Desinfektion m m

13 § Redskap som har använts vid kräftfiske i ett vatten får ej utan föregående desinfektering användas för fiske i annat vatten. Fiskeristyrelsen meddelar föreskrifter om sådan desinfektering.

14 § Levande kräftor får ej förvaras och döda, okokta kräftor eller delar därav får ej kastas ut i annat vatten än det där de har fångats. Emballage vari kräftor från ett vatten har förvarats får ej rengöras i eller kastas ut i annat vatten.

Fångstförbud

15 § För att hindra spridning av kräftpest eller för att trygga kräftbeståndets återväxt i vatten, där kräftpest har förekommit, skall länsstyrelsen efter framställning av fiskenämnden meddela förbud mot kräftfångst inom visst område.

Har förbud som avses i första stycket meddelats, är det ej tillåtet att saluhålla, utbjuda, sälja, köpa eller från ort till annan transportera kräftor som har fångats inom det förbjudna området.

Koktvång m m

16 § Om det behövs för att hindra spridning av kräftpest, skall läns-

styrelsen efter framställning av fiskenämnden

1. meddela förbud mot att inom visst område saluhålla, utbjuda, sälja, köpa eller från ort till annan transportera okokta kräftor,
2. meddela förbud mot att fiskeredskap, båtar, maskiner eller andra föremål som har använts inom visst vatten transporteras därifrån till en annan sjö eller ett annat vattendrag utan föregående desinfektering,
3. meddela förbud mot att fisk användes som betesfisk i annat vatten än det där den har fångats.

Ett förbud som avses i första stycket 1 gäller också transport av okokta kräftor genom området mellan orter utanför detta, om inte annat föreskrivs.

Kräfter som har fångats inom ett område som omfattas av förbud enligt första stycket 1 får för kokning transporteras från fångstplatsen till plats i dess omedelbara närhet och får för undersökningsändamål sändas till fiskenämnden och till vetenskaplig institution.

Övriga bestämmelser

17 § När förbud enligt 15 och 16 §§ meddelas, ändras eller upphävs, skall underrättelse därom snarast möjligt införas i länskungörelserna och, om det anses behövt, i ortstidning. Meddelade förbud skall vidare anslås på lämpliga platser inom och närmast omkring det ställe eller område som berörs av förbudet.

Avskrift av beslut som avses i första stycket skall snarast möjligt tillställas fiskeristyrelsen samt vederbörande polismyndighet, lantbruksnämnd, fiskenämnd och kommun. Avskrift av beslut som avses i 16 § första stycket 2. skall också snarast möjligt tillställas vägverket, televerket, lokal militär myndighet och annan myndighet som kan beröras av beslutet.

18 § Finns dammbyggnad i rinnande vatten skall vid tillämpningen av 14 § och 16 § 2. och 3. vattnet på ömse sidor om dammbyggnaden anses utgöra skilda vatten.

19 § Fiskenämnden skall varje år före kräftfiskets början undersöka om förbud enligt 15 eller 16 §§ behövs och snarast möjligt underrätta länsstyrelsen därom.

Fiskeristyrelsen får för undersökningsändamål medge undantag från 14 och 15 §§ samt 16 § 1. Styrelsen får även annars medge undantag från 14 § i fråga om förvaring av levande kräftor.

20 § Okokta kräftor och fisk samt redskap för fiske eller kräftfångst, varmed har vidtagits åtgärd som är förbjuden enligt 13-16 §§, skall jämte använt emballage genast efter anträffandet, såvitt angår kräftorna och fisken, kokas och, såvitt angår redskapen och emballaget, desinfekteras enligt av fiskeristyrelsen meddelade föreskrifter, eller, om det ej kan ske, brännas upp.

Båtar, maskiner eller annan arbetsutrustning som har använts i strid mot förbud enligt 16 § 2. skall desinfekteras enligt föreskrifter som meddelas av fiskeristyrelsen.

Ansvarsbestämmelser

(Reglerna i 39-46 §§ fiskeriförordningen och i 9 och 10 §§ kräftpestförordningen överförs efter erforderliga ändringar till den nya förordningen).

överklagande

X §

Beslut av länsstyrelsen enligt denna förordning får överklagas hos fiskeristyrelsen. Beslutet skall gälla utan hinder av att det överklagas, om ej annat föreskrivs.

Fiskeristyrelsens beslut i en överklagad fråga får ej överklagas.

Denna förordning träder i kraft den .....

Genom förordningen upphävs kräftpestförordningen (1975:184).

Förekommer i en förordning en hänvisning till någon föreskrift som har ersatts genom en bestämmelse i denna förordning, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

Föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av fiskeriförordningen (1982:126) eller kräftpestförordningen skall anses meddelade med stöd av den nya förordningen om inte fiskeristyrelsen eller länsstyrelsen föreskriver annat.

o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Kommentarer till förslaget

Ingressen

Här sker, på samma sätt som i den föreslagna nya fiskeförordningen, en hänvisning till det bemyndigande i fiskerättslagen som föreskrifterna bygger på. Det är samma bemyndigande som idag är grunden för fiskeriförordningen och kräftpestförordningen.

1 § Förordningen är avsedd att ersätta fiskeriförordningens reglering av kräftfisket samt bestämmelserna i kräftpestförordningen. Skälen till detta har angivits i den allmänna motiveringen, avsnitt 5.6. Förordningens geografiska tillämpningsområde är hela det svenska sjöterritoriet. Eftersom det bara reglerar sötvattensarter blir tillämpningsområdet dock normalt bara inre vatten och ej territorialhavet.

Förordningen anger den minimistandard som samhället bör ställa upp för kräftfiskevården. I konsekvens med detta och då reglerna bara blir tillämpliga i enskilt vatten bör de skärpningar som fiskevattenägarna kan anse påkallade beslutas av ägarna själva, exempelvis inom ramen för fiskevårdsområden. Skärpande myndighetsbeslut i fråga om fredningstid och minimimått eller andra sådana regler som skall kunna beslutas enligt fiskeförordningen bör alltså inte få meddelas om kräftfisket. Förslaget bör leda till en avsevärd förenkling av det nuvarande regelsystemet.

2 § Paragrafen motsvarar 7 § fiskeriförordningen. Frågan om en ändring av den generella fredningstiden för kräfta övervägs f n särskilt. Den nya kräftfiskeförordningen bör anpassas till vad som kan komma att beslutas i denna fråga.

Att paragrafens innehåll inte skall kunna skärpas har angivits ovan under 1 §. Däremot skall länsstyrelsen i enstaka fall kunna medge undantag för vetenskapliga ändamål m m, se 6 §.

3 § Paragrafen motsvarar 8 § fiskeriförordningen såvitt avser kräfta. Den behövs för att regeln i 2 § ska bli effektiv.

4 § Motsvarande regel finns idag i 17 § fiskeriförordningen. Den bör i likhet med 2 § inte kunna skärpas genom myndighetsbeslut. Dispens skall kunna lämnas enligt 6 §.

5 § Återutsättningsregler finns idag i 9 § respektive 18 § fiskeriförordningen. Motsvarande regler behövs också i framtiden för att göra reglerna om fredningstid och minimimått effektiva.

6 § Möjligheten att lämna dispens för vetenskapliga ändamål m m finns idag i 10 § respektive 20 § fiskeriförordningen såvitt avser enskilda fall men ej som generella normsbeslut. Den ändringen föreslås dock nu att dessa undantag skall lämnas av länsstyrelsen och ej fiskeristyrelsen.

7 § Paragrafen motsvarar 21 och 23 §§ fiskeriförordningen i tillämpliga delar. Den syftar till att förstärka fredningstids- och minimimåttbestämmelserna. Beslutanderätten om dispens för okokt kräfta föreslås dock överflyttad från lantbruksstyrelsen till fiskeristyrelsen, med en samrådsskyldighet mellan dessa myndigheter.

8 § Förbudet mot detaljhandelsförsäljning finns idag i 22 § fiskeriförordningen. Det sammanfaller i tiden med fredningstiden och införsel- och landningsförbudet. Dispensmöjlighet finns idag enligt 23 § fiskeriförordningen. I förtydligande syfte har det i texten tillagts att regeln inte gäller försäljning av kräfta som ska användas i avel eller odling utan endast detaljhandel för konsumtion.

9 § Paragrafen överensstämmer med 24 § fiskeriförordningen.

10-11 § Nuvarande regler om utplantering och odling av kräftor finns i 34-36 §§ fiskeriförordningen.

Ett viktigt skäl för den tillståndsplikt som gäller i dag är att motverka spridning av sjukdomar. På grund av det mycket nära sambandet med samma frågor beträffande fisk, föreslås att tillståndsprövningen bibehålls inom fiskeriverket.

12-20 §§ Paragraferna motsvarar i sak 1-8 och 11 §§ i kräftpestförordningen. Fiskeristyrelsens uppgifter enligt nuvarande 4 § första stycket, 5 § första stycket och 8 § första stycket föreslås dock bli överflyttade till fiskenämnden. 8 a § i den gällande förordningen innehåller ett bemyndigande för styrelsen att överlåta dessa frågor till fiskenämnden. Bemyndigandet har utnyttjats enligt beslut av styrelsen 1982-06-14. Någon motsvarighet till 8 a § behövs då inte längre.

X § I paragrafen föreslås en begränsning i rätten att överklaga till regeringen. De frågor som kan bli aktuella torde inte vara av den art

att regeringens ställningstagande kan behövas av politiska skäl.

I likhet med vad som nu gäller enligt 12 § kräftpestförordningen skall huvudregeln av smittskyddsskäl vara att besluten omedelbart träder i kraft.